



# ÜSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 7-9 oktyabr 2017-ci il Şənbə № 206 (6820) Qiyməti 60 qəpik

Xəbər

İslama həqarət  
edən deputata  
sərt reaksiya  
gəldi

yazısı sah.12-də

## Gündəm

Dilimizin saflığına dair konfrans  
keçirildi - media diqqət mərkəzində



Ədəbi dilin normalarını  
pozanların  
cerimənlənməsi təklif  
olundu; Əli Həsənov:  
"Prezident metbuatdakı  
dil problemlərlə bağlı  
tapşırıq verib"

yazısı sah.3-də

Kərə yağı yenə  
bahalaşacaq - səbəb...

yazısı sah.4-də

Bu gün turist həmsədlər Bakıya gəlir

yazısı sah.11-də

Bakıya Xəzər təhlükəsi - ekspertlər  
bir-birini təkzib edir

yazısı sah.14-də

Elçin Şixlı ilə yubiley söhbəti

yazısı sah.7-də

Rəhim Qaziyevin Isa  
Qəmbərə hücumuna keçmiş  
nazirdən reaksiya gəldi

yazısı sah.4-də

Fərhad Əliyevin qayıtmaq  
ehtimalına iki baxış

yazısı sah.2-də

"Yeddi oğul istərəm" in Cəlalı:

**"Təsbehlərimdən heç Allahşükür  
Paşazadədə də yoxdur..."**

yazısı sah.13-də

Azərbaycanlı modelin güdəzəna  
gedən "qanuni oğru" nun  
məhkəməsi başlayır

yazısı sah.14-də

Anar Cəbrayılli:

**"Yolu süpürənlər bütün  
zibili bizim xətlərə tökür"**

yazısı sah.5-də

Nobel mükafatı haqda bilinməyən  
həqiqətlər, pərdəxrası nüanslar

yazısı sah.15-də

## Rusiyadan işgal ortağına sürpriz gözlənti

# ERMƏNİSTAN ÜÇÜN GERİSAYIM BAŞLAYIR - KRİTİK BİR AY

Kreml İrəvanı indi də Türkiyə və Avropa Birliyi ilə sınağa  
çəkməyə hazırlaşır; baş nazir Dmitri Medvedyev AB-nin "Şərq  
tərəfdaşlığı"nın sammiti ərəfəsində Ermənistana Putinin hansı  
mesajını gətirəcək - işgalçi ölkənin rəhbərliyi təlaşda...



yazısı sah.8-də

## Hakimiyyət efir siyasetini dəyişir - şok gelişmə

İqtidar xaricdən yönələn hücumlara daha sanballı cavab vermək üçün televiziya  
siyasetində ciddi islahatlara hazırlanır; ölkə rəhbərliyi bununla bağlı döyməyə basıb;  
hakimiyyət özünün ideoloji silahını yenidən nəzərdən keçirir

yazısı sah.5-də



Seyxin qudası:  
**"Heç bir  
üzrdən  
söhbət gedə  
bilməz"**

Qalib Salahzadə

yazısı sah.6-də



İsgəndər  
Həmidovdan  
Rəsul Quliyevə  
qarşı sərt  
açıqlamalar

yazısı sah.9-də



Arif Əsgərovun  
oğlu  
məhkəməyə  
gəlib qohumunu  
suçladı

yazısı sah.10-də



## Fərhad Əliyevin qayıtmaq ehtimalına reaksiyalar - iki baxış

**Zahid Oruc:** "Xarici qüvvələr Fərhad Əliyevi müxtəlif inqilabi layihələrə cəlb etdilər"

**İbal Ağazadə:** "Onun biznes fəaliyyəti ilə məşğul olması, həmçinin yüksək vəzifəyə təyinatı mümkün və realdır"

**S**abiq iqtisadi inkişaf naziri Fərhad Əliyevin Azərbaycana dönməsi ilə bağlı məlumatlar yenidən gündəmə gəlir. Mətbuatda artıq bir neçə dəfə onun ölkəyə qayıtmaq bizneslə məşğul olduğu, həbsi ilə bağlı məsələdə suşuzluğunu isbatlayaraq yenidən hakimiyətin etibarını qazanmağı bacardığını dair informasiyalar yer alıb.

Sabiq nazırın qayıdı ilə bağlı redaksiyamızda bəzi məlumatlar daxil olub. Həmin məlumatlarda F. Əliyevin ölkəyə dönerək yenidən mühüm postlardan birini tutmasına gözleyən, bununla bağlı çabalar göstərən coxsayı iş adamlarının, eyni zamanda vəzifeli şəxslərin olduğu deyilir.

Bu məlumatların həqiqət payı nə qədərdir? Nazir kreslo-sundan birbaşa məhbəsə göndərilen bir şəxsin yenidən hakimiyətdə vəzifə tutması mümkündürmü?

Milli Məclisin üzvü Zahid Oruc "Yeni Müsavat" in əməkdaşına deyib ki, vurulmuş bir məmurun yenidən hansısa dövlət postuna gətirilməsi mümkün deyil: "Azərbaycanda on minlərlə dövlət məmuru var və aydınları ki, onların bu məsələyə fərqli münasibətləri olacaq. Lakin ölkə rəhbəri zamanında bu hakimiyətdə yer almış, lakin bu və ya başqa səbəbdən etmadı itirmiş şəxslərə Azərbaycanda sərbəst yaşamaq, fəaliyyət göstərmək haqqını tanımaqla barabər, sonrakı dönenlərde onlara bir qədər de güclü etibar göstərmir. Çünkü hakimiyəti idarəetmə fəlsəfəsi ondan ibarətdir ki, bəzi hallarda belə təkrar döñüşlər fəsad doğurur. Biz tarixdə belə nümunələri görmüşük. Fərhad Əliyev prezident İlham Əliyevin ölkəyə rəhbərliyinin ilk illərində müüm bir vəzifəni daşıyırı. Bu dövrə o, hakimiyət daxilində intriqalara baş vurdur, ardınca görünü ki, müəyyən xarici dairələr bu xüsusiyətlərindən istifadə edərək onu ələ keçirdilər. Müxtəlif inqilabi layihələrə cəlb etdilər".

Z.Oruc bildirib ki, məhbəsə həyatı yaşadığına görə kiminə daim təqib olunması, təzyiq altına saxlanması, ölkədə normal fəaliyyətinin əngellənməsi fikrində deyil: "Lakin o da reallıqdir ki, insan keçmişindən imtiya edə bilmir, bunu istəsə belə. Bu baxımdan, Fərhad Əliyevə yenidən vəzifə veriləcəyini gözləmirməm. Amma onun ölkədə hansısa biznes fəaliyyəti ilə məşğul olmasını normal və mümkün sayıram. Digər tərəfdən, son illərdə yüksək postlara təyinatlar həyata keçirilərkən üstünlük birmənəli olaraq müasir idarəetmə texnologiyalarından məlumatlı olan şəxslər verilir. Fərhad Əliyev isə bu imkanlara malik biri hesab etmek olmaz. Vaxtilə parlamentə gələn zaman onuna müzakirələrimiz olub. Bütün burları nəzərə alaraq söyləyə bilərəm ki, Fərhad Əliyev artıq keçilmiş mərhələdir".

**Ümid Partiyasının sədri İbal Ağazadə** isə hesab edir ki, F. Əliyevin nəinki Azərbaycanda biznes fəaliyyəti ilə məşğul olması, həmçinin yüksək vəzifəyə təyin olunması da mümkün və realdır: "Burada təəccübü heç nə yoxdur. Çox güman ki, Fərhad Əliyev hakimiyətdə ayrı-ayrı adamlar, hansısa qanad və ya ele bütövlükde hakimiyətə həbs müddətində, yaxud ondan sonra normal münasibətlər qura bilib. Burada qəbahətli bir şey də yoxdur - o da Azərbaycan vətəndaşıdır. Hakimiyətdə belə təcrübələr var, bu üzən də Fərhad Əliyev yenidən vəzifə verməsi ilk hal olmayıcaq".

□ DÜNYA

**Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!**  
Siz sıfariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

## "Prezidentlərin görüşündə 5 rayonun qaytarılması məsələsi qaldırılacaq" - Duqin

"Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması yalnız Rusyanın "Lavrov planı" adlandırılaraq təklifi əsasında həll oluna bilər". Bunu "Beynəlxalq Avrasiya hərəkatı"nın rəhbəri Aleksandr Duqin deyib.

Kremlin strateqlərindən biri hesab olunan Duqin erməni mətbuatına verdiyi müsahibədə deyib ki, prezidentlərin görüşü çox vacibdir, çünkü Ermənistən-Azərbaycan münasibətlərinde vəziyyət o həddə çatıb ki, artıq problemin həlli mümkün-süz hala gelir: "Bu böhranın həlline nail olmaq lazımdır. Hesab edirəm, prezidentlərin görüşün-



### "TANAP vaxtından əvvəl reallaşdırılacaq" - nazir

"TANAP Avropanın enerji təhlükəsizliyi baxımından hayatı əhəmiyyət kəsb edən tarixi layihədir". "APA-Economics" xəber verir ki, bu barədə Türkiyənin enerji və təbii sərvətlər naziri Berat Albayrak "Anadolu" agentliyinə müsahibəsində bildirib.

Nazırın sözlərinə görə, layihənin tikintisi ilə bağlı işlər olduqca sürətli gedir: "Bu gedisətə layihəni vaxtından əvvəl reallaşdırımaq nail olacaq. TANAP Azərbaycan-Türkiyə ortaq layihəsidir. Türkiyə bu layihə üçün çox böyük həcmədə işlər görüb, teşəbbüsler ireli sürüb. Layihənin reallaşdırılmasına peşəkarlar cəlb olunub. Layihənin 80%-i tamamlanıb. Şübhəsiz, 2018-ci ilin ilk rübündə TANAP-in Türkiyə ərazisində işləri tamamlanacaq, 2020-ci ildə isə TAP layihəsi təhvil verilecək. Beləliklə, Azərbaycan qazının Avropaya çatdırılmasının şahidi olacaq".

"Cənub Qaz Dehlizi" layihəsi regionun en aktual layihələrindən biridir. "Şahdəniz-2" layihəsi üzrə hasil edilən qaz sualtı boru kəməri ilə Sənəgeçal Terminalına və daha sonra Cənubi Qafqaz Boru Kəməri (CQBK), TANAP və TAP vasitəsilə Türkiyə və Avropa bazarlarına çatdırılacaq. Layihə Gürcüstən və Türkiyə ilə birlikdə Avropa ölkələrinin davamlı enerji təhlükəsizliyi ilə əlaqədar strateji maraqlarına xidmət edəcək.

Türkiyəye ilk qaz ixracı 2018-ci ildə, Avropaya isə 2020-ci ildə planlaşdırılır.



da Qarabağın 5 rayonun azad edilməsi məsəlesi qaldırılacaq, ancaq problem ondadır ki, Ermənistəninin nezaretinde olan 5 rayonun Azərbaycana qaytarılması həm Ermənistən, həm Rusiya, həm də Azərbaycan mətbuatında bunu, eksine, qələbə kimi dəyərləndirirlər. Rusiya mətbuatında isə bu plana heç kim ciddi münasibət bəsləmir. Mənim fikrimcə, plan çox yaxşı hazırlanıb və jurnalistlərin də bunu düzgün təqdim etməsi çox vacibdir".(azvision.az)



## Dilqəm Əsgərovun oğlunu "Qırmızı Xaç" a çağırdılar

"Atımla bağlı bəzi qaranlıq məqamlara cavab tapmışıq. Kimin kim olduğunu indi daha yaxşı bilirom". Modern.az-in məlumatına görə, bunu 4 ilə yaxındır erməni girovluğununda saxlanılan Dilqəm Əsgərovun oğlu Kürdəoğlu Əsgərov deyib. K. Əsgərov detalları açıqlamaq istəməyib.

"Müəyyən məsələlər var, onların dəqiqləşməsini gözləyirik. İnşallah, Dilqəm və Şahbaz özü girovluqdan qayıtdıqdan sonra həqiqəti her kəs öyrənəcək", - deyə o qeyd edib. O, ATƏT-in Varşava sammitindəki çıxışından da bəhs edib: "Mən atamdan çox nigaran idim. Nə ondan məktub alırdım, nə videosunu izləyirdim, nə də şəklini gördüm. ATƏT-in Varşava sammitində girovlarımıza bağlı çıxışlar oldu. Mənim də 1-2 kelmə demek şansım yarandı. Azərbaycana qayıtdım. Bir həftə sonra Qırmızı Xaç Komitəsinin əməkdaşları mənə zəng elədilər. Atamdan məktub aldım, mənə şəklini göstərdilər".

K. Əsgərov bildirib ki, atasının şəkli ona verilməyib: "Şəklini sadəcə mənə göstərdilər, amma vermədilər. Əvvəlki vaxtlara baxanda pis görünmürdü. Məhkəmədə necə idisə, təxminən elə idi. Hələ deyərdim məhkəmədəkindən nisbətən yaxşı idi".

2014-cü il iyul ayında Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyev Kəlbəcərdə öz ata-baba yurdlarını ziyarət etmək istəyərkən Ermənistən Silahlı Qüvvələri tərəfindən girov götürürlər. İşgal altındakı Dağlıq Qarabağda D. Əsgərov və Ş. Quliyev üzərində "məhkəmə" qurulub. "Məhkəmə"nin qərarı ilə D. Əsgərov özürlük, Ş. Quliyev isə 22 il müddətində azadlıqdan məhrum edilib.

## Bakıda 30-a yaxın məktəb direktoru işdən çıxarılıb

"Bundan sonra da məktəblərin idarə olunması məsəlesi Bakı Şəhəri üzrə Təhsil idarəsinin diqqət mərkəzində olacaq. Çünkü məktəb direktorunun təhsil müəssisəsində sağlam mühit yaratması və onu səmərəli idarə etməsində böyük kollektivin fəaliyyəti asılıdır". Modern.az-in məlumatına görə, bunu jurnalistlərə Bakı Şəhəri üzrə Təhsil idarəsinin müdürü Məhəbbət Vəliyeva deyib.

Onun sözlərinə görə, bu tədris ilində 30-a yaxın məktəbə yeni direktör təyin olunub. Həmin məktəblərin rəhbərlərinin əmək mütqavilələri yaş həddinə çatma, fəaliyyətlərində müyyən nöqsanlara yol verək qanunvericiliyin tələblərini pozma ilə əlaqədar lağv edilib.

## Bu gün Bakıda 20 dərəcə isti olacaq

Oktyabrın 7-si üçün gözənilən hava şəraiti açıqlanıb. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeoroloji Departamentindən verilən məlumatə görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, arabir tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi, lakin səhər yarımadanın bəzi yerlərində qısamüddətli çiçkinli yağış yağacağı gözlənilir. Müləyim conub külüyi əsəcek.

Havanın temperaturunun Abşeron yarımadasında gecə 11-13, gündüz 17-21, Bakıda gecə 11-13, gündüz 18-20 dərəcə isti olacağı gözlənilir. Atmosfer təzyiqi 764 mm cüve sütunu, nisbi rütubət gecə 65-75, gündüz 50-60 faiz təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında hava şəraitinin əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Şərqi külüyi əsəcək, ayrı-ayrı yerlərdə arabir güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 7-12, gündüz 17-22, dağlarda gecə 1-5, gündüz 7-12 dərəcə isti olacağı gözlənilir. Tibbi-meteoroloji proqnoza gəlincə, oktyabrın 9-dək Abşeron yarımadasında meteoroloji amillərin zəif və mülayim tərəddüdü meteoheşas insanlar üçün əsasən əlverişlidir.

**D**ünen Milli Televiziya və Radio Şurasının (MTRS) təşkilatçılığı ilə "Azərbaycan ədəbi dilinin qorunmasına və inkişafında KİV-in rolü" mövzusunda konfrans keçirilib.

Musavat.com-un məlumatına görə, tedbirde Azərbaycan prezyidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov, MTRS sədri Nuşirəvan Məhərrəmli, Azərbaycan Prezidenti yanında Kütüvə İnförmasiya Vəsitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduun icraçı direktoru Vüqar Səfərli, Milli Məclisin deputatları, media rəhbərləri və digər qonaqlar iştirak edirlər.

Konfransda çıxış edən Azərbaycan prezyidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov prezyident İlham Əliyevin Azərbaycan dilinin qorunması və inkişafı istiqamətində siyasetində yer alan əsas məqamlara toxunaraq bildirib ki, dövlət dilinin saflığının qorunması, inkişafı və zənginləşməsinə xüsusi qayğı göstərilməsi böyük əhəmiyyət kəsb edir: "Həqiqətən də Azərbaycan dili dövlətimizin əsas atributlarından biri olmaqla yanaşı, azərbaycanlıq ideologiyasının da müttəfiq elementi, onun dual funksiya daşıyan siyasi və sosial-mədəni dayağdır".

Prezyidentin köməkçisi bildirib ki, Azərbaycan dili özünün hazırkı seviyyəsinə çatana qədər müxtəlif tarixi mərhələlərdən keçib: "Lakin həssab edirəm ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhberlik etdiyi dövrlər xüsusiyyətə əlamətdar olub. Bircə onu qeyd etmək kifayətdir ki, onun principial mövqeyi sayesində Moskvanın etirazlarına baxmayaraq, Azərbaycan SSR-in 1978-ci il Konstitusiyasında Azərbaycan dili dövlət dili kimi təsbit edildi. Həmin dövrə Azərbaycan dilində mətbuatın, mədəniyyətin, elm və təhsilin inkişafı üçün böyük işlər görülüb, dövlət dilinin ictimai-siyasi və mədəni mövqeyinin yüksəlməsinə nail olunub. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin dil siyasetinin müəyyənləşməsi də ulu öndərin adı ilə bağlıdır. 1995-ci ildə qəbul edilen Konstitusiyada Azərbaycan dili milli dövlətliyimizin əsas institutlarından biri olaraq təsbit edilib".

Ə.Həsənov əlavə edib ki, Azərbaycan dilinin milli-mənəvi, siyasi-hüquqi statusunu möhkəmlənməsi istiqamətində atılmış vacib addimlardan biri də 2001-ci ilin iyundunda "Dövlət dilinin tətbiqi işinin təkmilləşdirilməsi haqqında" fərmanın imzalanması olub. Fərmandan problem və nöqsanlar müəyyənləşdirilərək onların aradan qaldırılması barədə müvafiq tapşırıqlar verilib və qəti olaraq 2001-ci il avqust ayının 1-dən latin qrafikali Azərbaycan əlifbasına keçilməsi qərara alınıb: "Heydər Əliyevin həmin il avqustun 9-da imzaladığı digər fərmanla avqustun 1-i Azərbaycan Əlifbası və Azərbaycan Dili Günü elan edilib. Növbəti mühüm addim 2002-ci ilin sentyabrın-



# Dilimizin saflığına həsr olmuş konfrans keçirildi

Ədəbi dilin normalarını pozanların cərimələnməsi təklif olundu; Əli Həsənov: "Prezident mətbuatdakı dil problemlərilə bağlı tapşırıq verib..."



da "Azərbaycan Respublikasında dövlət dili haqqında" qanunun qüvvəyə minməsi oldu. Bu qanun, ölkə Konstitusiyasına uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasında Azərbaycan dilinin dövlət dili kimi hüquqi statusunu nizamlayır. Ötən illər ərzində isə bu qanun xeyli dərəcədə təkmilləşdirilib".

Ə.Həsənov daha sonra qeyd edib ki, Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi dil siyasetini bu gün Azərbaycan prezyidenti İlham Əliyev ardıcıl davam etdirir: "Cənab prezyident 2015-ci ilin noyabrında Milli Elmlər Akademiyasının 70 illiyi ilə bağlı keçirilən toplantıda ki nitqində dövlət dilinin kənar təsirlərdən qorunması və saflığının təmin olunmasının vacibliyini vurğulayıb, lüzumsuz yərə dilimizdə yad kəlmələrin işlədilməsinin əleyhinə olduğunu bildirib. Azərbaycan prezyidentinin 2004-cü il yanvarın 12-də imzaladığı "Azərbaycan dilində latin qrafikası ilə kütüvə neşrlərin həyata keçirilməsi haqqında", 2004-cü il yanvarın 14-da "Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının nəşri haqqında", eləcə də 2007-ci il 30 dekabrda "Dünya ədəbiyyatının görkəmli nümayəndləri-

nin Azərbaycan dilində nəşri nezərdə tutulan əsərlərinin siyahısının təsdiq edilməsi haqqında" sərəncamları bu istiqamətdə əhəmiyyətli rol oynayıb".

Prezyidentin köməkçisi onuda deyib ki, müasir dövrə geniş vüsət alan qloballaşma prosesi dövlət dilinin istifadə sahəsindən də yan keçməyib: "Təessüf ki, tez-tez kütüvə införmasiya vəsítələrində, o cümlədən elektron KİV-də dövlət dilinin norma və principlərinə uyğun olmayan söz və ifadələrin işlədilməsinin şahidi olur. Bu amilləri nəzəre alaraq, prezyident İlham Əliyev 2012-ci ilin mayında "Azərbaycan dilinin qloballaşma şəraiti"ndə zamanın tələbini uyğun istifadəsi və ölkədə dilçiliyin inkişafına dair Dövlət Programı haqqında" sərəncam imzalayıb. Sərəncamda göstərilir ki, dövlət dilinin bütün imkanlarından her zaman lazıminca istifadə edilmir, yerli-yersiz yad ünsürlər dilimizə gətirilir, aidiyəti qurumlar bu təsirlərə qarşı ciddi mübarizə aparmırlar. Mətbuat orqanlarında geniş yayılmış ədəbi dil normalarından yayınlar ekşər hallarda təhlil olunub konkret nəticələr ümumişdirilmir,

dublyajında və xarici dillərdən edilən bedii və elmi tərcümələrdə nöqsanlar müşahidə olunur, küçə və meydənlərdə reklamlarda adı qrammatik qaydalar gözlənilmir. Azərbaycan dilinin internet sahəsində tətbiqinə diqqətin artırılmasının vacibliyi və s. məsələlər sərəncamda xüsusi qeyd olunur".

Onun sözlərinə görə, təessüf ki, hələ 2012-ci ildə imzallanmış prezyident sərəncamında sadalanan həmin nöqsanlar bu gün də aradan tam qaldırılmayıb: "Ona görə də cənab prezyident dövlət dilinin KİV-də istifadəsi sahəsində mövcud problemlərin bir dənə müzakirə edilib vəziyyətdən əkinçiliklərin artırmaları və müvafiq təkliflərin hazırlanması məqsədile bugünkü (dünənki-red.) toplantıın keçirilməsi barədə tapşırıq verib".

Ə.Həsənov bildirib ki, Azərbaycan reallığında ictimai fikrə təsir imkanları baxımından televiziya və radio digər kütüvə införmasiya vəsítələrindən yüksəkda dayanır: "Biz bu gün teleradio məkanında dövlət dilindən istifadənin vəziyyəti, Azərbaycan dilinin qorunması və inkişafı məsələləri barədə müzakirələr aparmalı və bu sahədə mövcud prob-

lemlərə dair açıq fikir bildirməliyik. Ümid edirəm ki, bu müzakirələr yol verilmiş nöqsanların səbəblərinin aydınlaşdırılmasına və aradan qaldırılmasına kömək edəcək".

"Azərbaycanda Türkiye seriallarının verilməsi bir neçə il əvvəl dayandırılıb. Türkiye serialları dilimizi sixişdirirdi. Bütün dilimiz üçün əsas təhlükə nədir? Bəzi dairələr kampaniya başlamışdır ki, Azərbaycanda Türkiye türkçəsinə qadağa qoyulub. Ancaq bir məqama nəzər salmaq lazımdır. Ukrayna dili üçün türk dili təhlükə deyil, rus dili təhlükədir. Türkiye də Azərbaycana qardaş, müttəfiq dövlətdir. Ancaq

Tədbir digər çıxış və müzakirələrlə davam edib.

Yekun nitqində Əli Həsənov konfransda faydalı müzakirələrin getdiyini bildirib: "Bütün sahələr üzrə əsas vəzifərimiz, hədəflərimiz ortaya qoymuldu. Mən tamamilə razıyam ki, bu, tək KİV-in məsəlesi deyil. Gündəmdə Azərbaycan dilinin saflığı məsəlesi durursa, valideyndən, dayədən tutmuş, orta və ali məktəblər də daxil olmaqla, QHT və KİV-in də öz rolu var. Söhbət 3-5 aparıcıdan getmir. Aparıcı ora gələnə qədər hansı mərhələləri keçir? Hər kəs anlamalıdır ki, Azərbaycan dilini yaşatmaq üçün bir çəgəri var, o da bu

ərazidir. Azərbaycan dilini yaşada bileyəcək bir toplum var, o da Azərbaycanda və xaricdə yaşayan azərbaycanlılardır. Hər kəs bu məsələyə məsuliyyətə yanaşmalıdır. Aparıcılar dilimizi yaxşı bilməklə yanaşı, niyə gözəl fiziki göstəriciləri də olmasın?! Yaxşı olar ki, aparıcılar həm də zəngin intellektual olsunlar".

Prezyidentin köməkçisi qeyd edib ki, son 10 ildə telekanallarda sünə reytingə qəçmək, kənar saxta sorğular da müyyəyen problemlər yaradıb: "İlk növbədə KİV və telekanal rəhbərləri bilməlidirlər ki, onlar cəmiyyətə nümunə təqdim edirlər. Azərbaycan cəmiyyətə heç nə verməyəcək insanları tez-tez efiş çıxarmağın heç bir faydası yoxdur".

Ə.Həsənov televiziyalarda tərkibində akademiyalar yaradılmasını vacib sayıb: "AzTV-də, İctimai Televiziya da Azərbaycan dili ilə bağlı maarifləndirici verilişlər olmalıdır. Nuşirəvan Məhərrəmli bu məsələni son illər tez-tez qaldırır, monitoringlər keçirir. Bu da bezi lərinin xoşuna gelmir. Bir telekanalın rəhbəri MTRS sədrinə yazmışdır ki, milli-mənəvi dəyərlərin ne olduğunu yazın, altına imza qoysub mənə göndərin. Yaxşı ki, indi o telekanal yoxdur. Arif Rəhimzadə Moskvada açıqlama vermişdir, identifikasiya aparmışdır ki, türk dili və Azərbaycan dili fərqlidir. O başqa məsələdir ki, Azərbaycan dili türk dili gruppuna daxildir. Lakin bu, Türkiye əleyhine məsələ kimi qabardıldı, Arif Rəhimzadə bu sözüne görə bir telekanalda bir aparıcı tərəfindən təqrid olundu. Yaxşı ki, indi o aparıcı və o telekanalın rehbəri yoxdur".

**K**ərə yağının qiymətindəki kəskin artım bu məhsulun ölkəyə idxlalında və bazarda satışında iştirak edən bütün tərəflərin açıqlamalarına səbəb oldu. Dövlət Gəmrük Komitəsi, İqtisadiyyat Nazirliyindən sonra dünən kərə yağı idxlalçıları da açıqlama ilə çıxış etdilər.

Ölkənin 7-ən iri kərə yağı id-xalçısının birgə açıqlamasından aydın oldu ki, Azerbaycana id-xal olunan kərə yağıının əsas hissəsinin getirildiyi Yeni Zeləndiyada bu mehsul 2016-ci ilin yanvar ayı ile müqayisədə 2 də-fədən çox, 2016-ci ilin sentyabr ayı ile müqayisədə 85 faizdək, 2017-ci ilin yanvar ayı ile müqayisədə isə 30 faizdən çox baha-laşaraq hazırda bir ton üçün 6100-6200 ABŞ dolları arasında dəyişir. İdxalçılar bildirirlər ki, artım tendensiyası davam edir və hazırda satışda olan kə-rə yaqları 1 ton yağıın qiyməti 5200-5450 ABŞ dolları olan vaxtlarda alınaraq Azərbayca-na idxal olunmuş mallardır.

Şirkətlərin açıqlamasına görə, yağıñ Gürcüstanın Poti limanından Bakıya gətirilməsinin nəqliyyat xərcləri, 36 faiz teşkil edən vergi və gömrük rüsumları, ticarət şəbəkələrinə çatdırılma, əmək haqqı və sair xərclərlə birlikdə Yeni Zelanda istehsalı olan kərə yağlarının topdan satış qiyməti 15.02-15.97 manat, pərakəndə satış qiyməti isə 15.90-17.10 manat arasında davasır.

"Yeni Mütasavat"ın apardığı araştırma gösterir ki, yalnız Yeni Zelandyada deyil, idkhalımızda ikinci yerı tutan Avropa ölkelerində de kərə yağının qiyməti bahalaşıb. Hazırda Avropa is- tehsallı kərə yağılarının orta top- dansatış qiyməti 6-7 avro aralığında dəyişir. Beynəlxalq tədqiqat mərkəzlərinin hesablamalarına görə, bu bahalaşma nisbetən zəif sürətlə də olsa, ən azı yaxın 1 il müddətində davam edəcək. Nəzəre olaraq ki

vam edəcək. Nəzərə alsaq ki, **yinin rəhbəri Azər Mehtiyev**

hazırda Azərbaycan bazarında 1-2 ay əvvəlki qiymətlərlə alınan məhsul satılır, onda indiki və bundan sonrakı qiymətlərlə alınaraq gətirilən yağıن daha bahalı olacağını söyləmək olar.

Onu da qeyd edək ki, yerli istehsal Azərbaycanın kərə yağına olan tələbatını qarşılamaq imkanında deyil. Belə ki, Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, ötən il ölkədə 25,6 min ton kərə yağı istehsal olunub. Bununla da ölkənin kərə yağına olan tələbatının 75,3 fəizi təmin edilib. Bu tələbatı ödəmek üçün xaricdən 8357.09 ton kərə yağı gətirilib ki, buna da 28 milyon 377.94 min dollar sərf olunub. Bu ilin 9 ayında isə Azərbaycana 35 998149.22 dollar dəyərində 8 391,526 ton yağı idxlə edilib. Göründüyü kimi, bu il kərə yağı idxləlində ciddi artım var. Bu isə bu məhsulun qiymətinin indiki səviyyədə qalmağayaq artacağını göstərən amillərdən daha biridir.

Baş verən proseslər əhali-nin qida rasionunda mühüm yer tutan məhsulun bahalaşması-nın qarşısını almaq üçün ciddi addımlar atılmasını zəruri edir. Xatırladaq ki, ötən gün qəzeti-mizə açıqlama veren Milli Məclisin üzvü Vahid Əhmədov ba-halaşmanın qarşısını almaq üçün yağı idxləna gömrük rü-sumlarının azaldılmasını təklif edib. Onun fikrincə, bu addım idxlənmiş yağı və yağı isteh-sali üçün zəruri olan xammalın qiymətini stabil saxlamağa im-kan verər.

# Kere yagъi yene bahalasdagъ - sebeb...

Yeni Zelandyada və Avropa ölkələrində bu məhsulun dəyəri durmadan bahalasır



mövzunu "Yeni Müsavat" a şərh edərkən bildirib ki, hazırda atıl-malı olan ilk addım Azərbaycanın yağ bazarının hətərəfli analiz edilərək, qiymətləri formalaşdırın amillər və onların bazara təsir gücünün müəyyənəldədirilməsi olmalıdır: "Bu gün Azərbaycanda kərə yağının qiymətini hansı amillərin, hansı dərəcədə formalaşdırığını araşdırmaq lazımdır. Vəziyyət elədir ki, bunu edə biləcək vətəndaş cəmiyyəti-nin belə imkanı yoxdur. Hökümmət qurumlarından bu işi Antiin-hisar Siyaseti və İstehlakçıların Hüquqlarının Müdafiəsi Xidməti həyata keçirə bilər və keçirməli- dir də. Çünkü ölkədə yaş istehsalı, idxali, ixracı, daxili tələbatın etmə vəziyyətinə dair en zaq balansında verilən rəqəmlərdə uyğunsuzluqlar var. Eyni zamanda həm idxal, həm də istehsal edilən yağıñ tərkibinə nəzarət edən konkret qurum yoxdur. Keyfiyyətə nəzarəti bu və ya başqa dərəcədə həyata keçirməli olan qurumların işi koordinasiya olunmur. Buna görə də kərə yağının tərkibinə, keyfiyyətinə dair ən müxtəlif məlumatları yayılmaqdadır. Bazarın hətərəfli analizi bu kimi problemlərin hamisəna cavab tapmağa imkan verər".

**Ekspert hesab edir ki, son günlerde verilən rəsmi açıqlamalar yaş idxalı və satışında inhişarcılığın olmasına istisna etmir:** "Yağ idxal edən şirkətlərin sayının çox olması heç də inhişarcılığın olmaması demək deyil. Araşdırmaq lazımdır, bu şirkətlərin neçəsi qiymətlə bağlı özü qərar verə bilir? Əgər o şirkətlərin hamisinin gətirdiyi yağı eyni qiyməte satılırsa, demək, ortada kartel sövdələşməsi var. Yerli istehsalın qiymətini heyvan yeminin, otun bahalaşması ilə əsaslandırırlar. Bunun səbəbini isə açıqlamırlar. Halbuki son illerdə heyvandarlıq üçün yem bazası olan sahələr əkinçiliyə verilir. Bu isə yem ve otun qiymətinin qalxmasına səbəb olur. Antiinhisar Siyaseti və İstehlakçıların Hüquqlarının Müdafiəsi Xidməti araşdırma aparıb belə problemleri müəyyən-leşdirməli, eyni zamanda onları aradan qaldırılması üçün zəruri olan addimları atmalıdır. Bu tədbirlərdən sonra qiymətlərin artmasını obyektiv hesab edərək əlavə nələrsə etmək olar. Söhbət vergi, gömrük və sair güzəştlərin tətbiqindən gedir".

**İqtisadçı-ekspert, İqtisadi ve Sosial İnkişaf Mərkəzinin rəhbəri Vüqar Bayramov** isə "Yeni Müsavat" a bildirib ki, kərə yağıının qiymətindəki bahalaşmanın qarşısını almaq üçün hökumət qısa və uzunmüddətli dövrə hesablanmış addımlar atmalıdır: "Kərə yağı strateji mehsuldur, ölkə əhalisinin ən çox istifadə etdiyi ərzəqlardan biridir. Buna görə de onun bahalaşmasının qarşısını almaq məqsədilə qısamüddətli dövr üçün vergi və gömrük rüsumlarında güzəştlər tətbiq oluna bilər. Bura idxlən gömrük rüsumlarından tamamilə azad olunması, yaxud ciddi güzəştlerin tətbiqi, satışın ƏDV-dən tam və ya qismən azad edilməsi daşıldır. Bu addımlar yaxın dövrdə qiymətləri stabil saxlamağa imkan verəcək. Orta və uzunmüddətli dövr üçünse daxili tələbatın yerli istehsal hesabına təmin olunması, həmçinin daxili istehsalın xammal baxımından idxləndirililərinin aradan qaldırılması istiqamətində addımlar atılmalıdır. Subsidiyalaşma kimi tədbirlər bu sahədə ciddi effekt vere bilməz".

## Dünya SAKIT

# Rəhim Qaziyevin Isa Qəmbərə hücumuna keçmiş nazirdən reaksiya

**İsgəndər Həmidov:** "Kəlbəcərin işğalında özümüzüküləri günahlandırmıq, Ermənistanın xeyrinədir"

**K**ecmiş müdafiə naziri Rəhim Qaziyev ölkə.az saytına açıqlamasında Milli Məclisin keçmiş sədri İsa Qəmbərin və keçmiş müdafiə naziri Dadaş Rzayevin haqqında ağır ittiham irəli sürüb. Eks-spiker Rəsul Quliyevin prezidentliyə namizəd olmasını dəstəkleyen R.Qaziyev R.Quliyevi xeyli tərifləyib və Əbülfəz Elçibəy iqtidarının adıçəkilən tomsilçiləri ilə müqayisə edən zaman onları Kelbəcərin işgəlmənin günahkarı adlandıırıb: "Rəsul Quliyevi müxalifətin gözü götürmür... Onlardan fərqli olaraq, Rəsul Quliyevin ağılı, savadı, bacarığı var. İsa Qəmbər, Arif Hacılı və digər müxalifət liderləri arasında tekə Rəsul Quliyevin normal prezident olmaq şansına inanıram.

Əger Azərbaycanda prezident seçkilərinə Rəsul Quliyev, İsa Qəmber, Arif Hacılı və digər şəxslər namizədliyini irəli sürsə, mən yalnız Rəsul Quliyevə səs verərəm, onu dəstekləyərəm. Bunu da konkret əsaslaşdıraram. Ona görə də müxalifətin Rəsul Quliyevi nədəsə ittiham etməyə və əle salmağa əsası yoxdur. Baxmayaraq ki, mən 1993-cü ilin avqust ayından sonra Rəsul Quliyevi gör-

məmisişəm. Ancaq onun 1990-cı illərə qədər gördüyü yaxşı işləri gizlədə bilmərəm.

İsa Qəmbərin bir illik hakimiyyətdən savayı heç bir idarəetmə vəzifəsi olmayıb... Ona görə də İsa Qəmber Rəsul Quliyev kimi kənd təsərrüfatını, sənayeni, iqtisadiyyatı yaxşı bilməz. Bizim üçün İsa Qəmbər deyil, belə adamlar lazımdır. AXC-Müsavat hakimiyyətində təmsil olunmuş şəxslər



**Rəhim Qaziyev**



## İsgəndər Həmidow

mənim gördüğüm işlərin bir fai-zini belə görməyiblər. Əgər həmin müxalifet liderləri galib sübut etsə ki, mən müdafiə naziri olduğum dövrde gördüğüm işlərin bir faizini görə biliblər, qulağımı kəsərəm. Mən AXC-Müsavat hakimiyyətin- dən önce müdafiə naziri olmu- şam. Nazir olanda da qeyrət oğullarımızla bərabər Azərbaycanın dağılımış Müdafiə Nazirliyini yaratmışam. Bunu konkret sənədlərlə sübut da edə bilərəm. Mənim nazir olduğum dövrde Dağlıq Qarabağın 52

faizi işgaldan azad olunub ve Milli Ordu yaranmağa başlayıb. Mən Müdafiə Nazirliyinin yaradılması üçün protokolları hazırlayanda AXC-Müsavat üzvləri meydanlarda hakimiyətə gəlmək üçün mübarizə aparırdılar. Hətta 1992-ci il iyunun 17-də Əbülfəz Elçibəy ilk dəfə prezident səlahiyyətlərinə başlayanda mən ona etiraz edərək dedim ki, sizin rəhbərlik etdiyiniz bu komanda ilə işləmək istəmirəm. Əbülfəz Elçibəy isə buna qəti şəkildə etiraz edib. Mən də məcbur olub 10 gün sonra istəfa ərizəmi yazmışam. 1992-ci ilin oktyabrında ikinci dəfə istəfa ərizəmlə müraciət etmişəm. Nehayət, 1993-cü il fevralın 17-de üçüncü istəfa ərizəmi verib, nazir vəzifəsindən getmişəm. Ayın 20-də isə istəfa ərizəmi qəbul ediblər. Mən üçüncü dəfə istəfa verib vəzifədən gedən gün Milli Ordumuz Xankəndinin 8-12 kilometrliyində idilər, Kəlbəcər tərəfdən 55, Laçın tərəfdən isə 12 yaşayış məntəqəsini işgaldan azad etmişdik. Dar dəhliz qalmışdı, onu da almaq üzrə idik. Mən hərbçi deyildim, adı müəllim ola-ola bunları etmişdim. Ancaq İsa Qəmbər məndən sonra Dadaş Rzayevi nazir təyin etdi və Kəlbəcər yenidən ermənilər tərəfindən işğal olundu. Dalınca da digər rayonlar işğal edildi. Ona görə də Kəlbəcər və digər rayonların işğalında Dadaş Rzayev və digər şəxslər məsuliyyət daşıyır".  
Əbülfəz Elçibəy hakimiyyətinin daxili işlər naziri vəzifəsində çalışmış İsləmət Həmidov "Yeni Müsavat" açıqlamasında Rəhim Qaziyevin işğalda ermənilərin adını günahkar kimi çəkməsinin yanlış olduğunu bildirdi: "Kəlbəcərin işğalında günahkar birbaşa Ermenistan silahlı qüvvələridir, erməni terror qruplarıdır, Rusiyadır, Kəlbəcərin işğalı əməliyyatlarına rəhbərlik edən rus generallarıdır. Sübütlar var ki, Kəlbəcərə bir neçə istiqamətdən məhz erməni və rus hərbçiləri hücum etmişdilər. Bu hücumda işgalla nəticələnməşdi. Kəlbəcərə Qara qaya yüksəkliyindən raket yağıdır Isa Qəmbər, Arif Hacılı deyildi, erməni və rus hərbçiləri idi. İkincisi, Rəhim Qaziyev özü də hər halda unutmayıb ki, Isa Qəmbər hərbi vəzifə daşıymırdı. Isa Qəmbər Milli Məclisin sədri idi. Onun hərbi işə aidiyiyəti yox idi. Dadaş Rzayev isə müdafiə naziriymi, polkovnik Əzizəğa Qənizadə isə həmin dövrde Kəlbəcərdə briqada komandiri olub. Kəlbəcərin işğalı ilə bağlı açılan cinayət işinin istintaqı nəticəsində Əzizəğa Qənizadə həbs olundu. Kəlbəcərin işğalında erməniləri və rusları deyil, özümüzkünlükleri günahkar elan etmək, ermənismanın xeyrinədir".

□ Etibar SEYİDAĞA



Bir neçə gün əvvəl "Azad Azərbaycan" Teleşirkətindən baş verən rəhbərlik dəyişikliyindən sonra iqtidarnın ölkədəki telekanallarla bağlı siyasetə yenidən baxacağı əslində gözlənilən idi. ATV rəhbərliyinin bir neçə saat ərzində işdən qovulması onu göstərdi ki, hökumətin telekanallara baş verənlərlə bağlı artıq səbir limiti də tükənib, daha doğrusu, güzəş etməyə, "ölkədə düzəldilər" deyib, gözləməyə zəmanəti yoxdur...

Azərbaycanda telekanallarla bağlı problem yeni yaranmayıb, bu illerdən ki, var. Bir televizyon özünü bəzən ərköyün uşaqları kimi apararaq, bəzən isə "ağa Nəzerəm, bələ gəzerəm" deyərək sonda yüzlərə eməkdaşını işsiz qoyur, efiri qapanır. Başqa telekanallar da illerdən ki, nə proqramlarını dəyişə bilib, nə tamaşaçı auditoriyası toplaya. Ən pisi isə Azərbaycan efiri həm də tamaşaçıda qıcıq yaranan bir məkana çevrilib. Bunun güñahı isə təkcə dil qabiliyyəti olmayan diktörlerdə deyil. Azərbaycan efirində canlılıq və maraqlı adamlar itib, ölkəni

düşündürən problemlərin yərini hansısa artistin evindəki qarderobunun nümayishi tutub, siyasi mövqeyindən asılı olmayaraq cəmiyyətə lazımlı və nüfuzlu adamları efirdən uzaqlaşdırıb yerlərini ucuz şəhərənəklərə veriblər.

"İqtidar bu cür vəziyyətdən məmənun ola bilər" deyənlər yanılırlar, çünki belə efir ki min nə danişmasından asılı olmayaraq hamını "qara göstərəcək". Telekanalları basmış "toz-torpaq" təmizlənməyəcəyi halda, istənilən hakimiyət efirdən heç vaxt istədiyi kimi səmərəli istifadə edə bilməz. Tamaşaçı auditoriyası yoxdursa, ya da savadlı tamaşaçı efirə baxırsa, hansı təhlükədən səhəbat gedə bilər?

Oktyabrın 6-da "Azərbaycan" ədəbi dilinin qorunmasına və inkişafında KIV-in rolu" mövzusunda keçirilən konfransda səslənən fikirlər də bu narahatlılıqdan doğur. Azərbaycan prezidentinin içtimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənovun əsas çıxışçılığı olduğu konfransın ana xəttində ana dilimiz qo-

# Hakimiyət efir siyasetini deyisir - şok Gelişme

Iqtidar xaricdən yönələn hücumlara daha sanballı cavab vermək üçün televiziya siyasetində ciddi islahatlara hazırlanır; ölkə rəhbərliyi bununla bağlı düyməyə basıb; hakimiyət özünün ideoloji silahını yenidən nəzərdən keçirir

runması olub. Üzə çıxan mənzərə efirdəki vəziyyətin heç də təkcə dil problemi olmadığını göstərir. Əlbəttə, dilimizin təmizliyi qorunmalıdır ki, dövlət başçısı İlham Əliyevin bununa bağlı tapşırığının dərhal cəmiyyətə elan olunması təqdürü layiqdir. Amma iqtidarnın daxili siyasetində informasiya kim mi nəhəng bir mexanizmi kurarsa edən PA rəsmisi həmdə efirin özünün "dilindən" nərazıdır ki, bu da cəmiyyətin böyük lütfü narahatlılıqdır.

Efir dili təkcə səlis nitq deyil, bu həm ölkənin, həm onun iqtidarından ideoloji silahıdır ki, bunu naşı ellərə verəndə neticəsi çox pis olur. Ə.Həsənov konfransda buna açıq işarələr vurub: "AzTV-də, İctimai Televiziyada Azərbaycan dili ilə bağlı maarifləndirici verilişlər olmalıdır. Nuşirəvan Məherəmli bu məsələni son illər tez-tez qaldırır, monitoringlər

keçirir. Bu da bəzilərinin xoşuna gəlmir. Bir telekanalın rəhbəri MTRŞ sədrinə yazmışdır ki, milli-mənəvi dəyərlərin nə olduğunu yazın, altına imza qoyub, mənə göndərin. Yaxşı ki, indi o telekanal yoxdur". PA rəsmisi konkret ad çəkməsə də, söhbətin hansı

telekanaldan getdiyi məlum olur. Amma prezident köməkçisinin xatırlatdığı məsələ təkcə kanal rəhbərliyinin problemləri olduğu MTRŞ sədrinə köntəy münasibələrini ortaya qoymur, bu, efirdə bir "xaos"un olduğunu işarə edir. Məsələn, ATV ilə bağlı qalmışçı məlum olmuşdu ki, MTRŞ qalmaqlı verilişi bərpa etməməyə çağırısa da, kanal rəhbərliyi bunu nəzərə almayıb.

Iqtidar isə görünür, efirdəki bu vəziyyəti dəyişməkdə qərarlıdır. Buna əvvəller də cəhd olunub, xüsusən PA rəh-

bərliyi səviyyəsində efirdəki "toz-dumanı", yemek programlarını, içtimai maraqlı kəsb etməyən müzakirələri yüksəldirmək tövsiye olunub. Amma efirdə müəyyən müddətə korrektələr olsa da, sonradan yenidən əvvəlki bərbad vəziyyətə qaydırılır.

Hakimiyətin telekanallarla bağlı hərəkətə keçidiyə erəfə diqqət çekir. Zənnimizcə, hakimiyət təkcə efirdəki bozluqdan deyil, susqunluğunandan da narazıdır. Hökumət-dən maliyyə alan telekanallar Azərbaycana xaricdən artan hücumları yalnız bir-iki süjetindən cavab vermişlər (AZ.TV və İctimai Televiziya istisna olmaqla) kifayətlərin. Halbuki Rusiya televiziyaları bu cür aktual mövzuları hər gün və dəyişməli işləyirlər. Bir neçə aydan sonra Azərbaycanda prezident seçkisi kampanyasının startı verilecek ki,

iqtidar bu məsələdə də televiziyalara o qədər güvənə bilmez. Söhbət keyfiyyəti təbliğatdan gedir, Azərbaycanın indiki efiri ilə bu işi qurmaq asan deyil.

Daha bir mühüm nüans da var. Prezidentin Avropa Birliyi ölkələrinin sefirləri ilə Bakıda görüş bir də təsdiq edir ki, Azərbaycan bədxahaların iddia etdiyi kimi, öz qapılarını dünən yaya bağlamaq yox, eksinə, dəha geniş açmaq niyyətindədir. Azərbaycan isə dünyaya öz qapılarını həm də televiziyalar vasitəsi ilə açır. Azərbaycan efiri kir-pasdən təmizlənməli, ölkənin mənəfəyinə xidmət edən bir təbliğat məkanına çevrilməlidir.

Görünür ölkə rəhbərliyi bu məsələdə qərarlı və israrlıdır. Xaxın vaxtlarda milli efiri-mizdə ciddi dəyişikliklərin olacağını istisna etmirik.

□ "Yeni Müsavat"

# "Azərsu" rəsmisi Bakıda çökən yoldan danışdı

**Anar Cəbrayılli:** "Səbəb isə odur ki, yolu süpürenlər bütün zibili bizim xətlərə tökürlər"

**G**ətdiyimiz yerdə hər an yer ayağımızın altından qaça bilər. Və ya asfaltın üzərindən keçərkən bir anda özümüzü quyunun dibində görə bilərik. Nizami rayonu, Mehdi Abbasov küçəsində yaşanan son hadisə artıq insanların içənə bele bir qorxu toxumu səpib. Səbəb isə Bakının altını qazan kanalizasiya quyularıdır.

Məlum hadisə ilə bağlı, ilk olaraq mətbuatda "Azərvat-yol" suçlandı. Asfalt örtüyü nün keyfiyyətsiz çəkilməsi, qalınlığının normal olmaması kimi iradlar səsləndirildi. Lakin qurumun sözçüsü Anar Nəcəfləri açıqlama yayaraq, sözügedən yolu 50-60 il bundan önce salındığını bildirdi: "Yolun altından keçən kommunikasiyalar da (kanalizasiya kollektoru da daxil) yol infrastrukturunu qurularkən quraşdırıldı. Bəs dünən niyə çökdü? Çünkü 50-60 il bundan önce quraşdırılan kanalizasiya kollektoru artıq istismar müddətini başa vurduğu üçün dağılıb. Nəticədə kollektoru axan çirkab su yolu torpaq yatağını yumağı-

başlayıb. Qəzanın baş verdiyi yerde torpaq yuyulduğundan asfalt altında boşluq yaranıb və asfalt çöküb".

Qeyd edək ki, kanalizasiya xətləri, kollektör qurğuları "Azərsu" ASC-nin nəzarətinə dədir. Paytaxtımızda bu sistemin öz istismar müddətini başa vuran kanalizasiya xətlərinin, kollektör sistemi çoxdur. Burada məsələ təkcə kanalizasiya sisteminin köhnə olması da deyil. Bakıda demografik vəziyyətdə keskin şəkildə dəyişib və paytaxtda yaşayan əhalinin sayı 50-60 il önce ilə müqayisədə dəfələrlə artıb. Bu da kanalizasiya xətlərində yüklənməyə səbəb olur.

Su və kanalizasiya xətləri-

nin, kollektör sisteminin yenilənməsi üçün son 10 ildə "Azərsu" ASC-yə milyonlarla manat vəsait ayrılsa da, bu qurum neqativ halları tam aradan qaldırmağa nail olmayıb.

Məsələ ilə bağlı "Azərsu" ASC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Anar Cəbrayılli da "Yeni Müsavat" a açıqlama verib. O, sualımıza cavab olaraq bildirib ki, kanalizasiya qurğularında bu cür qəfil fəsadların

yaşanmaması üçün mütəmadi monitorinqlər keçirilir: "Qəzalı vəziyyətdə olan kollektör qurğularının öyrənilməsi üçün hər zaman yoxlamalar aparılıq. Bunun üçün xüsusi robotlarımız var ki, kanalizasiya xətlərini yoxlayır. Biz 2013-2014-cü illərde kollektörümüzə təmizləmə işləri apardıq. Oradan 12 min kubmetr həcmində məişət tullanıtları, çinqıl, daş, torpaq çi-



Anar Cəbrayılli vurğulayıb ki, dünyada qəbul olunan tikinti normalarına görə kanalizasiya kollektörleri binaların olmadığı yerlərdə, ya səkilərin, ya da avtomobil yollarının altı ilə çəkilməlidir: "Bu, tikinti normalarına uyğundur. Bizim kanalizasiya kollektörümüzün böyük ek-səriyyəti avtomobil yollarının altı ilə çəkilib. Bunlar Sovet dövründə, 50-60 il əvvəl həyata keçirilib".

A.Cəbrayılli deyib ki, hazırda Mehdi Abbasov küçəsində monitorinqlər aparılır: "Orada yolu təxminən 10 metrlik hissəsi çökmüdü, lakin biz orada 20 metrlik hissəni dəyişdirəcəyik. Monitorinq zamanı gördük ki, həmin xəttə yaxın hissədə də problem var, istismar müddətini başa vurub, ona görə həmin hissədə də borular dəyişdirilir".

"Azərsu" ASC-nin rəsmi saytında verilən məlumatə görə, hazırda Bakı şəhərində ayrılmış kanalizasiya sistemləri mövcuddur. Kanalizasiya şəbəkəsi çox az keramik, beton, asbest-sement, çuquq, dəmir-beton borulardan və tunel şəkilli kollektörlardan ibarətdir. Təsərrüfat-məisət kanalizasiya xətlərinin ümumi uzunluğu 1500 kilometr, yağış kanalizasiya xətlərinin uzunluğu isə 156 kilometrdir. Magistral yağış kanalizasiya xətlərinin diametri 400 millimetrdən 1200 milimetrə qədər dəyişir. Ümumiilikdə gün ərzində kanalizasiya xətlərindən axıdan tullantı suların həcmi 1 mlн kubmetrdən çoxdur. Bakı şəhərində mövcud olan 72 kanalizasiya nasos stansiyasının sutkalıq məhsuldarlığı 1 mlн kubmetrə yaxındır.

□ Nərgiz LİFTİYEVA



## "Qırıq qanad"ın vahid namızədi

Xalid KAZIMLI

**A**zərbaycanın siyasi arenasında bir köhnə mərəzə var: siyasetçilər, feallar stereotiplərlə düşünür, yaxın-uzaq ölkələrdəki presidentlərə böyük önem verir, hansısa bir ölkədə hakimiyyətə gələn müxalif qüvvənin təcrübəsinin bir-birin dəqiqliklə öz ölkəmizə inikas olunacağına ümidi edirlər.

Nümunələr verək: 2000-ci ildə Serbiyada müxalifətin vahid namızədi Voislav Koştunitsa xalqın geniş dəstəyi və aparıcı Qərb ölkələrinin yardımı ilə hakimiyyətə gələndə bizdə də yerli Koştunitsa axtarışları başlamışdı. Qəzetlərdə belə başlıqlar gedirdi: "Bizim Koştunitsa kim olacaq?"; "Qərb Koştunitsa rolunu kimə tapşıracaq?"; "Müxalifet öz içindən Koştunitsa çıxara biləcəkmi?" və s.

Bütün siyasi funksionerlər və feallar bu məsələyə kildilənmişdi. Hami gözləyirdi ki, bizdə hakimiyyət dəyişikliyi məhz Serbiyadakı ssenari üzrə gedəcək. Ancaq ele olmadı. Müxalif qüvvələrinin bir hissəsi Koştunitsa ola bilecek lideri dəstəkləmədi, sonra başqa xüsusatlar oldu, nəticədə hakimiyyət dəyişikliyinin "Serbiya variantı" alınmadı.

2003-cü ilin axırlarında Gürcüstanda xalq kütłələrinin ayağa qalxmasıyla başlanan məxməri inqilab dalğasında hakimiyyətə gələn Mixail Saakaşvilinin parlaq nümunəsinən sonra bizdə də yeni Saakaşvili axtarışları başlamışdı. Hətta iqtidár dairələrində də 40 yaş cıvarında olan, yüksək mənəsəb tutan, Qərbə qəbul edilən, "islahatçı" kimliyi ilə tənənən birini axtarırlar və deyəsən, tapmışdır.

Daha sonra Ukraynada birləşmiş müxalifət qüvvələri "narinci inqilab" yoluyla hakimiyyətə gəldilər. Bizim müxalifət ukraynalıların narinci inqilabının bütün attributlarını eyni-lə götürdü, eyni ssenari üzrə hərəket etməyə başladı. Üstəlik, ortada "Azərbaycanın Saakaşvili" və "milli Yuşenko" rolu oynamamaq istəyen şəxsər də vardi. Fəqət bu layihə də baş tutmadı, "milli Saakaşvili" uğurlu siyasi karyera qura bilmədi, ara yerde vəzifəsi də əlindən getdi, biznesi də, azadlığı də.

2013-cü ildə Gürcüstanda Bidzina İvanisvili hakimiyyətə gələndə çoxları düşünürdü ki, biz də Rusyanın siyasi dairələrində ciddi nüfuzu olan tanılmış bir ictimai xadimi dəstəkləsek, uğur qazana bilərik. Ancaq bizim namızədimiz ölkəyə gəlmədi və ortada necə bir oyun oynanılsıda, necə gizli sazişlər bağlandısa, yene hakimiyyət dəyişikliyi baş vermedi.

İndi də vur-həşir "Azərbaycanın Poroşenkosu" axtarılır. Bəziləri hesab edir ki, bundan ötrü uzağa getmek lazım deyil, hazırlı müxalifət liderlərinin içinde maddi kapitalı olan şəxs, demək olar ki, yoxdur və bu rola yalnız okeanın o təyində yaşayan Rəsul Quliyev düz gəlir.

Onun özü də bu niyyətdədir ki, gələn il keçirilecek prezidenti seçkilərində müxalifətin vahid namızədi olsun. Artıq onun bu fikrine dəstək verenlər də var və onların sırasının artacağı gözlənilir.

Ancaq əminliklə demək olar ki, müxalifətin iki partiyası Müsavat və AXCP bu ideyanı dəstəkləməyəcək. AXCP-nin belə bir mövqe tutacağından indilikdə tam əminliklə söyləmək mümkün olmasa da, Müsavatın Rəsul Quliyevə dəstək verməyəcəyi birmənalıdır.

2013-cü ildə müxalifət düşərgəsinin feallarının və tərefdarlarının, xüsusilə sosial şəbəkə trolllarının güclü təzyiqi ilə prezidentliyə namızəd irəli sürməyən, Milli Şuranın namızədini dəstəkləməyə məcbur olan Müsavat bu dəfə heç bir təzyiqin qarşısından çıxılmayəcək kimi görünür.

Milli-azadlıq hərəkatının veteranları və fealları üçün Rəsul Quliyev güvəniləsi siyasetçi deyil. Onun ister hakimiyyətdə olduğu dövrde, istərsə də siyasi fealiyyətini gücləndirdiyi illerdə tutduğu mövqe, oynadığı rol, səsləndirdiyi fikirlər o qədər ziddiyətli olub ki, öz keçmişinə hörmət edən, gələcəyinə ümidi bəsləyən heç bir siyasi qüvvə onun etrafında birləşmək istəməyəcək. O, müxalifət qüvvələrini bir necə dəfə aldadıb, söz verib, ölkəyə gəlməyib.

Prinsipcə, Rəsul Quliyevin hakimiyyətə gəlməsi ölkədə heç bir ciddi dəyişikliye səbəb ola bilməz. Bu, bir korupsioner komandanın başqa bir korupsioner komanda ilə əvəz olunmasından başqa bir şey ola bilməz.

Ən əsası, hiss olunur ki, R.Quliyev personasının ortaya atılması mövcud iqtidár komandasının daxilində "vurulmuş", "vurulacağı" ehtimal olunan kastanın işidir. Onlar mənəsəblərinin, nüfuz dairələrinin, biznes strukturlarının ələrindən çıxacağını hiss edir və xilaskar obrazında R.Quliyevi görürler.

Bu baxımdan R.Quliyev müxalifətin yox, olsa-olsa, iqtidárın "qırıq qanadı"nın vahid namızədi olacaq.

**D**eputat Çingiz Qənizadə ilə şeyxin qudası Qalib Salahzadə arasında söz getdiğə dərinleşir. Oktyabrın 6-da Sabunçu Rayon Məhkəməsində Ç.Qənizadənin Qalib Salahzadəyə (Hacı Qalib) qarşı xüsusi ittiham qaydasında qaldırıldı iddia üzrə məhkəmə iclası teyin olundu. Lakin Hacı Qalibin məhkəməyə gəlməməsi səbəbindən proses baş tutmayıb.

Ç.Qənizadənin vəkil Rəsul Mustafayev musavat.com-a bildir ki, Qalib Salahzadə məhkəməyə erizə göndərib ki, iclasda iştirak edə bilməyəcək: "Məhkəmə də onun iştirakı olmadan keçirilmədi. Mən növbəti məhkəmədə bir neçə vəsatət qaldıracam", - deyə vəkil bildirib. R.Mustafayev onu da söyleyib ki, növbəti iclasda Q.Salahzadə məhkəməyə gəlməsə vəsatətə çıxış edəcək: "Vəsatət qaldıracam ki, o, məhkəməyə məcburi gətirilsin". Məhkəmənin növbəti iclası oktyabrın 12-nə teyin edilib.

Xatırlaqla ki, Çingiz Qənizadə bildirmişdi ki, Hacı Qalib öz üzərə, fikirlərini izah edə bilse, onu bağışlamaq məsələsinə baxmaq olar. Bəs Hacı Qalib necə, Çingiz Qənizadən öz üzərəcəkmi?

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat"dan axtaran Qalib Salahzadə bildiridi ki, onun belə bir fikri yoxdur: "Üzr istəmək səhbəti məməkün deyil, ola da bilməz. Əksinə, o məndən öz istəməlidir ki, Bakı şəhərinin prokuroru olduğu dövrə qohum-əqrəbəmə həbs edib. Məhkəməsiz filansız, onları saxlayıb. Mən heç vaxt ondan öz üzərən deyiləm. Bu barədə heç fikirləşmirəm də".

H.Qalib onu da qeyd elədi ki, məhkəmə prosesində iştirak edəcək: "Bizim hamımızın borcudur ki, məhkəməyə gedək. Görürsüz ki, danışığımızdan da həlsiz olduğum hiss olunur. Rəhmətə gedən vardi, yağışda onu aparıb basdırıb. Bir balaca qırıplılaşdırıb. Başqa heç bir problem yoxdur. Ona görə də bu gün, məhkəməyə gedə bilmədim. Orada nə var ki? Haçan çağırırlarsa, o zaman da gedərik".

Daha önce söylədiyi fikirlərə gəlinəcək isə Qalib Salahzadə, fikirlərini dəqiqləşdirməye çalışıb:

"Deyəndə ki, onun keçmiş qaranlıqlı, mən əsas nəzərdə tutmuşam ki, o, bir neçə partianın üzvü olub.

Daha önce söylədiyi fikirlərə gəlinəcək isə Qalib Salahzadə, fikirlərini dəqiqləşdirməye çalışıb:

"Deyəndə ki, onun keçmiş qaranlıqlı, mən əsas nəzərdə tutmuşam ki, o, bir neçə partianın üzvü olub.

**Şeyxin qudası: "Heç bir üzrədən səhbət gedə bilməz"**



Cengiz Qənizadə



Qalib Salahzadə

Məsələ ilə bağlı Çingiz Qənizadənin də fikirlərini almağa cəhd etdi. Deputat bildirdi ki, onun hazırda tədbirdədir: "Onun fikirləri ilə tanış deyiləm. Tanış olduqdan sonra 2-3 gün ərzində öz fikrimi bildirəcəm".

Onu da qeyd edək ki, deputat Ç.Qənizadə Q.Salahzadənin Cinayət Məccələsində 147-ci (böhtən) maddəsi ilə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsini istəyir. Bu maddənin cəzası isə yüz manatdan beş yüz manatdək miqdarda cərime ilə və ya iki yüz qırq saatadək müddətə ictimai işlər, yaxud bir ilədək müddətə islah işləri, ən pis halda isə altı ayadək müddətə azadlıqdan məhrum etmədir. Q.Salahzadənin məhkəməyə verilməsinə səbəb son günlər mətbuatda Ç.Qənizadəyə qarşı ağır ittihamlar səsləndirməsi göstərilir.

Bildirək ki, Q.Salahzadənin oğlu "Azərsu" əməkdaşını döyüdü üçün həbs edilib. Q.Salahzadə isə bu işdə baş prokuror Zakir Qaralovu günahlandırıb. Ç.Qənizadə isə Hacı Qalibi bu açılamasına görə sərt tənqid edərək, onu "məntiqsiz" adlandırmışdı. Aradıncı isə Q.Salahzadə Çingiz Qənizadəni rüsvət almaqda və əqidəsiz olmaqdə suçlanmışdı. Bu açıqlamadan sonra Ç.Qənizadə Q.Salahzadəni məhkəməyə verib.

□ Əli RAİS

mədiyində istehlak məhsullarındaki qiymət artımları əhalinin ümumi gelirlərinə mənfi təsir göstərəcək".

R.Həsənovun sözlərinə görə, bu gün faktiki olaraq inflasiya gedir və o, ən yüksək həddədir: "2018-ci il üçün inflasiya həm beynəlxalq maliyyə quarumları tərəfindən, həm də ekspertlər tərəfindən daha aşağı proqnozlaşdırılır. Çünkü 2017-ci il üçün bazar devalvasıyaları qiymətləndirirdi. Növbəti ilde ola bilər ki, qiymətlər hökumətin tənzimlənmə siyaseti nəticəsində aşağı düşən. Buna baxmayaraq, təbii ki, qiymətlərde artım baş verəcək. Son neticədə bazara istenilən formada daxil olan artıq pul kütlesi müəyyən qədər qiymət artımlarına səbəb olur. Bu, 2018-ci il üçün proqnozlaşdırılan bùdcə göstəricilərində də özünü göstərir. Növbəti ilin bùdcəsinin bu ilə müşayisədə 15-20 faiz daha çox olması proqnozlaşdırılır. Hələlik bu göstəricilər tam aqıqlanmadığı üçün konkret rəqəmi demək çətindir. Bu da bazara əlavə pul kütlesinin daxil olmasına səbəb olacaq. Digər tərəfdən isə təbii ki, indeksasiyalar və emekhaqqı artımları da istehlak bazarında pul kütlesini artıracaq. Son neticədə liberal olmayan bazar iştirakçıları üçün qiymətləri bahalaşdırma şərait yaradacaq. Bu kimi negativ hallarla əsas mübarizə metodu məhz iqtisadiyyatın liberallaşdırılması istiqamətində konkret addımların atılması ilə həll edilə bilər".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

## Əməkhaqqı və pensiyalarla birgə qiymətlər də qalxa bilər - proqnoz

Ekspert çıxış yolunu iqtisadiyyatın liberallaşdırılması yönündə konkret addımların atılmasında görür

"2018-ci ildə emək haqqı və pensiyalarda artımlar gözlənilir". Bunu iqtisadçı-deputat Vahid Əhmədov deyib. Deputat bildirib ki, büdcədən 4-4,5 milyard manata yaxın vəsatətə əsaslı və investisiya xərclərinə, bir o qədər də vəsatit sosial xərclərə (emək haqqı, pensiya, sosial müavini və s.) ayrılıb.

"2018-ci ilin dövlət bùdcəsi 2017-ci ildən çox olacaq" deyən iqtisadçı deputat qeyd edib ki, 2018-ci ilin dövlət bùdcəsinin gəlirləri təxminən 20 milyard manata yaxın, xərcləri isə 20 milyard manatdan çox proqnozlaşdırılıb. Deputat əlavə edib ki, dövlət bùdcəsində nefət qiymətinin 45 dollar seviyyəsindən artırılsın.

Azərbaycan təcrübəsindən çıxış etsək, onu deyə bilərik ki, maaş ve pensiyaların artımı bazarlarda yeni bahalaşma dalğası yarada bilər. İstehlak bazarına daxil olan əlavə pul kütlesi qiymət artımı üçün əsas rolunu oynaya bilər.

Bu ehtimalı iqtisadçı-eksper Rəşad Həsənov da istisna etmir. O, "Yeni Müsavat'a açıqlamasında bildirdi ki, faktiki olaraq bu gün inflasiya 14 fazdən yuxarı olması əhalinin gəlirlərini dəyərsizləşdirən əsas faktorlardan biridir:



"Məhz bu son neticədə sosial rifahın mövcud standartlardan aşağı düşməsinə gətirib çıxarıb. Bu kimi neqativ təsirlərin müəyyən qədər aradan qaldırılması məqsədile böyük ehtimala 2018-ci ilin əvvəlindən etibarən dövlət sektorunda çalışanların emekhaqlarına müəyyən korreksiya ediləcək. Böyük ehtimala bu artım 10 faiz ətrafında olacaq".

Pensiya təminatı məsəlesi na gelincə, eksper vurğuladı ki, "Pensiya təminat sistemi haqqında" qanunvericiliyə edilmiş yeni dəyişikliklərə görə, artıq bundan sonrakı illerde emekhaqlarının məbədliyi indeksasiya edilərkən inflasiya əzərlərini kompensasiya et-

**"Baxış bucağı"**

**O**ktyabrin 4-də Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin sədri, "Ayna-Zerkalo" qəzətlerinin təsisçisi ve baş redaktoru Elçin Şıxlının 60 yaşı tamam oldu. Artıq rehbərlik etdiyi qəzətlerin fəaliyyəti davansa da, son zamanlar "Ayna.az" saytını yaradıb və bir sırə həmkarları ilə birləşdirən yazıları ilə çıxış edir. "Yeni Müsavat" olaraq Elçin bəylə yubiley səhətində onunla mətbuat, ölkə, perspektiv planlarından danışdıq.

- *Elçin bəy, son zamanlar az-az yaxırsınız, elə danışığınız kimi. Bu, özünəsən-zuradan irəli gəlir, yoxsa başqa sabəbi var?*

- Yox. Az-az yazmaq... yaza zəngi yazı yaxşı olub-sa, ondan sonrakı yazının seviyyəsini aşağı salmamaq istəyindən irəli gelir. Tez-tez yazmaq olar təbii ki. Amma əvvəlki yazı yaxşı alınırsa, sonrakını heç olmasa çox da aşağı salmamaq xətrinə düşünüb-düşnirsən, ona görə də az yazırsan.

- *Mövzuya tabu qoyduğunuz hallar olurmu?*

- Yox, elə bir tabu yoxdur. İstənilən mövzu haqqında elə yazmaq olar ki, haqqında yazdırın obyekti, subyekti səni dinləməyə çalışın. Yəni onu təhqir etmədən, heysiyatına toxunmadan istənilən sözü söyləmək olar.

- *Bir stra hallarda ölkədə söz azadlığının durumu ilə bağlı fərqli fikirlər səslənir. Amma sizin bu dedikləriniz tamam əksini deyir. Yəni yazmaq mümkün, yetər ki, təhqir olmasın...*

- Birincisi, səhət nədən gedir? Təbii ki, mətbuat həmişə təqiqidle bağlı olmalıdır. Məsələn, hava yaxşıdırsa, biz yaxsaq ki, hava yaxşıdır, her şey gözəldir, qışlar oxuyur, bülbüllər cəh-cəh vurur, bu, bir az poetik məsələdir və bunu şairlər şeirlərində yazuırlar. Jurnalistikə, publisistika elə sahədir ki, orada yaza zəngi hansısa bir problem toxunasan. Yəni bu, o demək deyil ki, elə "barmaqdan sorulmuş" bir problem tapırsan, yox! Təessüf ki, problem hər yerdə var. Təkcə Azərbaycanı nəzərdə tutmuram. Ola bilsin ki, bizdə onun təmərküzleşməsi bir xeyli çoxdur. Hər halda mən istədiyimdən çoxdur. Elementar şeylər var ki, onları çox rahatlıqla həll etmek olur. Savadsızlıq, nadanlıq, ələbaxımlıq, yalqaqlıq və bir sırə digər təessüf ki, insana xas olan naqış xüsusiyyətlərin nəticəsində bu problemləri həll etmək olmur. Yəni hətta məşət seviyəsində olan şeyləri yerində olmayan adamlar həll etmirlər və belələliklə də hamı üçün problem yaradırlar. Ona görə də əger söz azadlığından səhət gedirse, söz azadlığı o demək deyil ki, bir-iki, yaxud 5-10 adam nə istədi, sərbəst hər şeyi yazdı... Söz azadlığı o deməkdir ki, kütłedə olan insanlar, bütün milət istədiyi fikrini rahat ifade edə bilsin. Yoxsa istənilən cəmiyyətdə on adam tapılacaq ki, həmişə öz sözünü deyəcək. Öz sözünü deyə bilən adamların sayı nə qədər çox olacaqsa, söz və ifadə azadlığının berqərar olması üçün daha çox stimul

olacaq. Amma ümumilikdə götürəndə təessüf ki, bizdə söz azadlığının olduğunu mən söyləyə bilmərəm.

- *Opponentləriniz əks arqument söyleyə bilər ki, əgər təqidi media varsa, sizin özünüzü belə təqidi fikirləriniz varsa, bunun özü də azadlığın nümunəsidir. Ra-zilaşırsınız?*

- Təbii, belə bir yanaşma da var. Mən həmin söylediyimi mediyada aid edirəm. 1-2 qəzet, ya 2-3 saytla söz, fikir, ifadə azadlığı bərəqər olmur. Bu, gerek norma şəklində olsun. Onda mən deyərəm ki, bəli,

əl-ayağımı uzadıb heç nə etmeyeçəyəm, mən bu nöqtəyi-nəzərdən demişəm. Yəni əger mən desəm ki, hər şeyi etmişəm, bundan sonra artıq yaşamağın mənası da qalmır. Ona görə belə hesab edirəm ki, hələ heç nə etməmişəm.

- *Altinci onillik sizinçün ömrün hansı həddidir? Qocalıq yaşındır, yoxsa hələ bu ifadəni özünüzü yaxın bura-xmursınız?*

- Birincisi, yaş insanın özünün daxili aləmindən və özünü necə hiss etməyindən asildir. Təbii ki, indi fiziki cəhətdən... Tətalim 30 yaşında biz qəzeti

**cəmanısizez, eləmi?**

- Bilmirəm, vallah. O barədə heç düşünməmişəm. Yox, niyə? İstədim deymə Aqil Abbas. Amma Aqil Abbas artıq baş redaktor deyil. Hə, qoca-manlardan biri demək olar.

- *Yaş sindromu hiss olun-mursa, deməli, yaradıcılığa, qəzətçiliyə davam deyirsiniz, düzədür?*

- Yazı işinə təbii ki, davam. Yazmaq, pozmaq, nəsə yaratmaq, söz demək, insanlara fikir çatdırmaqdə "stop" məsəlesi si yoxdur. Sadəcə olaraq qəzeti dayandıranda həm yorulmuşdum, həm Rauf Mirqədiro-

- Hə, Şirməmməd müəllim. Yəni onlar yaşa baxmır ki. İşləyirler.

- *Mən həm də pensiya təm-i-natını nəzərdə tuturam. Pensiya yaşına çatacaq bir qəzətçinin alacağı pensiyanın miqdarı barədə da ara-sıra müzakirələr gedir.*

- Tək qəzeti deyil ki. Əgər prezident təqaüdü almırsansa, yaxud hökumət işləyib məmur təqaüdü, pensiyası almırsansa, hesab elə ki, acıdan öləcəksən. Çünkü ümumiyyətə, bizdə təqaüd çox biabırçı şəkildədir. O başqa bir problemdir. Çünkü son 10 ilə yaxın-

uzağə getmir. Dilini bildiyimiz ölkələrin televiziyyası budur. O birilər də ingiliscə, almanca ara-sıra baxırsan. Onların cəmiyyətdəki problemləri, hətta humorları dil bilməyəndən sonra maraqsız olur. Bizim televiziyya, yaxud "politoloqların" nəyinə baxasan ki. Öz problemlərimiz qalib, bunlar Katoloniya-dan danışır. Orda demokratiya pozuldu, bəs, burda pozulmadı? Öz dərdimizi, azarımızı qoymuşuq, Kataloniyanın dərдинi çekirik. Nə bilim Şotlandiyada referendum oldu, olmadı. Ona görə də mən bizim televiziyalara ancaq normal idman

# "Yazan adam üçün nə pensiyadır, nə yaş?"

## Elçin Şıxlı: "Sandığında heç nə saxlamamışam, nə varsa, süfrədədir"



### "Bir-birimizi tərifləyib məmənun şəkildə dağılışacağıq"

söz və ifadə azadlığı tam, sə-bəst şəkildə var. Özü də bir məsələ var: sözünü deyirsin- se, bundan sonra sən rəsmi şəkildə cəzalandırmırlarsa, söz azadlığı mühiti budur.

- *Elçin bəy, özünəsən-zurada tədbirləri çərçivəsində ya-zıb çap etdirmədiyiniz, san-dığa yngdiyiniz yazılarınız varmı?*

- Yox. Özümüsenzurəni mən əvvəldən başlayıram, əger o, varsa. Yazıramsa, onu saxlamıram. Sandığında heç ne saxlamamışam, nə varsa, süfrədədir, her şey ortalıqda (gülürlər).

- *60 yaşıla bağlı müsahibələriniz birində demisiniz ki, bu gənə qədər heç nə etməmişəm. Bu, obraxlı yanaş-madır, yoxsa şair demişkən, doğrudan da özünüzdən na-ratismız?*

- Təbii ki, burada obraxlılıq var. İnsan ne etməsə de, 60 il ərzində heç olmasa, ailə qurur, övlad getirir dünyaya, ev qurur, bir-iki adamlı dostluq edir. Bunlar hamısı işdir. Kiməsa yaxşılıq edir, nəsə öyrədir-sən, kiminse elindən tutursan, bunlar təbii ki, işdir. Bilirsiniz, mən onu nə mənəda demisəm? Yəni kimse 50 yaşında, kimse 70, ya kimse 30 yaşında desə ki, mən böyük bir kəşf etmişəm və bundan sonra

buraxmağa başlayandakı kimi, sutkada 10-12 saat işləyə bilərəm. Amma o həvəs var. Daxilən insan özünü hələ də gənc hiss edir. O, tək məndə deyil, bir çoxlarında elədir. Bu həddi keçmiş dostlarımız var, deyirlər ki, "əshi, bundan sonra adam ikinci nəfəs alır, fikir elemə". Amma əslində insanın daxili dünyasından asılıdır. İnsan özünü daxilən necə hiss edirse və hələ də nəsə iş görmək hə-vəsi varsa, yaşı burada heç bir rol oynamır. Sadəcə olaraq fiziki cəhətdən müəyyən mə-qamda qarşına sədd qoyula bilər.

- *Yubiley gününüz sakit keçdi. Geniş şəkildə, təmərəraqlı qeyd etməyə ehtiyac duymadınız deyəsan...*

- Qeyd etmək deyəndə ki... Sosial şəbəkədə şəxslən tanımadığım adamlar belə, məni təbrik elədilər. Sözün doğrusu, mənəvi cəhətdən və müsbət enerji almaq cəhətdən bu, mənə çox kifayət elədi. Bir de ki, mən ad gününü ailədə keçirirəm. Ailə deyəndə ki, qardaşimdır, çox yaxın dostlarımız, qohumlarımdır. Onlara hələ oturub bir məclis qurmamışam, quracam və bir-birimizi tərifləyib memnun şəkildə dağılışacaqıq.

- *Səhv etmirsən, siz baş redaktorlar içərisində on qo-*

va zərər gəlməsin deyə, de-mişdim ki, daha yazmayacaqam. O məsələlər həll olunan-dan sonra daxilən özümü güclə saxlayırdım nə isə yazma- maq üçün. İndi o məsələlər şü-kür Allaha, həll olundu, Rauf azadlıqdadır, daha yazma olalar.

- *Amma qəzet çıxmır, yalnız saat versiyası qalıb...*

- Yox, qəzet çıxmır. Ancaq "Ayna"dır, orada da yalnız müəllif yazıları var. Yəni xəbər, reportaj, müsahibə janrları de-mək olar ki, yoxdur.

- *Və işçilər də yoxdur.*

- Yox, işçi yoxdur. Həmkar-lar, bizə yazmağa həvəsi olan insanlar yazar. Onlara da baxıraq, müəyyən seviyyədən aşağı-

gi olmamaq şətəbil.

- *Həm də ictimai əsaslarla çalışırsınız, düzədür?*

- Bəli, ictimai əsaslarla.

- *Üzü 70-ə doğru media ilə, bağlı hansısa yeni plan, la-yihələriniz olacaqı?*

- Əgər qəzet bərpa etməyə nəzərdə tutursunuzsa, hələ heç bir planım yoxdur. Qəzet, yaxud saat gündəlik, yeni xə-berlər işləyən media orqanıdır ki, onlara gərek cavan, enerjisi çox olan adamlar rəhbərlik et-sin. Amma təbii ki, kiməsa məsləhət, tövsiyə xarakterli yardım lazımla, onu etməye həmişə hazır olacaqam.

- *Pensiya yaşına da bir şey qalmayıb. Heç o barədə düt-günümüzünüz?*

- (gülərək) Bilirsiniz, yaxın adam üçün nə pensiya, nə yaş? Yazırsanız, beynin işləyir, 100 yaşında da ömür və-fa edir, yazacaqsan. Bizim Çingiz Hüseynov var, Allah canını sağ eləsən!

- *Ya da Şirməmməd müəl-*

dir hərənin öz təqaüd kartı var. Hər ay o karta, Pensiya Fondu-na köçürmələr gedir. O köçürmələr illərlə yığılın və hökumət strukturı olan Pensiya Fondu onu yaxşı mənada, maliyyə baxımindan fırladır. Ondan faizi qazanır, amma ona verdiyim puldan mənə heç bir faiz gəlmir. Hesablamlara gələndə dənəyin bir sırə ölkələrin-də hərənin öz pensiya kartı var və ora kim nə qazanıbsa, onun faizi yığılın. Yəni yaxşı işləyən adam öz əməyinin bəhəsini qocalığında görür. Amma indi bizdə elədir ki, yənə sovet sis-

temindən qalma bir şeydir, hamıya eyni yanaşılır. Tutaq ki, mən ömür boyu işləyib 500 manat qazanmışam, kimse o qədər işləməyib, 100 manat qazanıb. Amma məndən kesir, ona da 150 manat pensiya verir, mənə də. Bəs, hardadır adalet? Onda kartoçkalara ehtiyac yoxdur, heç olmasın. Yaxşı, həmin pulları fırladırsınız, fırladırsınız, yaxşı bəs, mə-nim faizim də olmalıdır axı. Hə-min kartockada yığılan pulları, tutalıq onun sahibi ölürsə, onu ailə üzvlərinə vermirlər. Nə üçün? Mənim pulundur axı... Yəni belə şeylər çoxdur. Bunları dəfələrlə yazmışıq da, demək de.

- *Son zamanlar televiziyya mövzusundan çox danışılır. Yerli kanalları izləyirsiniz-mi?*

- Mən televiziyyada ancaq futbolu, yaxud da hansısa idman yarışlarına baxıram. Çünkü bizim televiziyyalar baxılsı deyil. Xəbərlərə baxanda adam dəli olur. Rusiya televiziyyası başdan-ayağa təhlükətdir, orada xəstəxanadır, klinik və-ziyətdir. Türkiyə televiziyyası da onun kimi, heç onlardan

olandı baxıram. Futbol olanda da bizim şərhilərin səsini kə-sib şəklinə baxıram.

- *Qarabağ'ı izləyirsiniz?*

- Təbii ki, izləyirəm. Çünkü üzümüzi ağ eleyən onlardır. Komandanın adı var da. Bu adla Çempionlar liqasına çıxırsan, hamı deyir ki, Qarabağ Ermənistan deyil, Azərbay-canıdır. Bu nöqtəyə-nəzərdən böyük təsiri və mənası var.

- *Açıqlamaların danışır ki, Vətənə çox bağ-lısunız, qırbdəda yaşamağı qəbul etmirsınız.*

- Hər adəmin başı öz tor-pağında ağırdı. Mən xarici ölkələrə gedib gəzməyi xoşlayıram. Hətta bir sırə ölkələrdəki heyət tərzini də bəyənirəm. Amma dərrixiram, mən oralar-da yaşaya bilmərəm. Hərçəndil problemi də olmayıacaq. Az-çox nəsə bilirəm. Ancaq mən burada dəha xoşbəxt olram.

- *Elçin bəy, rəhmətlik at-a-nız, böyük yarışımız İsmayı Şıxlını bu yubiley günlərində yəqin ki, daha çox xatırladınız. Heç bu yaşında oğulun ataya hesabat verdiyi, onun məsləhətinə ehti-yac duyduğu anlar olur-mu?*

- Təbii. Onu heç vaxt unutmuram. Müəyyən məqamlar olub ki, demisəm, bu saat saq olsayıdı, məsləhətləşərdim onunla. Yəqin ki, hamı üçün təbii bir haldır, valideyni ile məsləhətləşmək istəyi-olmayan-dan sonra... Təbii ki, onu unutmurq. Mənimcün onun yeri görürün....

Hörmətli Elçin Şıxlını yubileyi münasibətilə "Yeni Müsavat" Media Qrupu adından bir daha təbrik edir, ona uzun ömür, can sağlığı arzulayıq.

□ Elşad PAŞASOV



## Ekzistensial kərə yağı

Zamin HACI  
 zaminhaci@gmail.com

Kərə yağına "xususi status" verilməsi haqda başlığı "Yeni Məsəvət"da gördüm, açığı, çox xoşuma gəldi. Müəllif kərə yağının bahalaşmasını araşdırılmış, ortaya çıxmışdır ki, son demə, dünya bazarında kərə yağının bahalaşması xəbərləri müəyyən dərəcədə şiridilib. Daha doğrusu, bahalaşma 60-70 faizdir, nədənə bizi bu, 6-7 dəfəyə çıxır. Jurnalist haqlı olaraq qeyd edir ki, dövlət yumurtası, çörək tipli məhsulları nəzərətə götürdüyü kimi, kərə yağının qiymətini də diqqətə almali, inhisarçıları, olıqarxları cəzalandırmalıdır.

Mənçə bu iş üzrə beynəlxalq müşahidəcilər qrupu da yaradılmalıdır. Qoy ATƏT-in monitoring qrupu vaxtaşırı bazarları dolaşır, kərə yağının qiymətinə baxsın. Yazının bu məqamında milli folklorumuzdan misralar yadına düşdü, mən isə milli-mənəvi dəyərlərimizə böyük hörmətlə ya-naşdırığım üçün onu burda mütləq yazmalyam:

"Əlimi bıçaq kəsibdi,  
 Dəste bıçaq kəsibdi,  
 Yağ gətirin, yağlayaq,  
 Bal gətirin, ballayaq,  
 Dəsmal gətirin bağlayaq".

Ancaq yağıñ kilosu 20 manatı aşılısa, bıçaq yarasının yerini nə ilə yağılayacaq? Deməli, yağı bahalaşdırılanlar milli mənəvi dəyərlərimizə də kəc baxırlar. Dərman-aptek monopoliyasının yağı gətirilməsinə maneçiliyini hüquq-mühafizə orqanlarımız versiya kimi araşdırmalıdır.

Öz növbəsində, doğrudan da bəzən dünyadakı qlobal böhranlar nə təhərsə sərhədimizi aşib bize təsir edirlər. Çalışırıq, vuruşuruq, suveren demokratiyali Azərbaycan qururuq,ancaq yenə kənar hadisələrdən qorunmaq olmur. Örnək üçün, srağagün mən özümü ABŞ-in Puerto-Riko adasının sakini fason hiss elədim. Yəqin məlumatınız vardır, hansısa qasırğa (adi "Mariya" olmalıdır, dəqiq xatırlamıram) o adanı yerlə yeksan edibdir. Elektrik xətləri sıradan tamam çıxıbdır. ABŞ prezidenti Tramp əkəni göstərilər, adaya gəlib camaata tualet kağızı paylayırdı. Bir də həmişəki kimi idiot bir açıqlama verdi, deyir, sevinməliyik 16 adam oldu, Buşun vaxtında, "92-93-cü" illərdəki "Katrina" qasırğasında minlərlə adam ölmüşdü. Nəsə, Ziya Məmmədovun oğlu ilə birgə biznes quran adamdan nə ağıl umasan, bizim dərdimizə qalmayıb yankılın problemi. O qədər planetə problem yaradıblar, bir az da özləri əlləssin.

Bax, həmin gün mənim yaşadığım Bineqədi rayonunun böyük bir hissəsində elektrik enerjisi olmadı. İşıq idarəsi, insafən, dərhal zəngimizə cavab verdi, dedilər "Fatmanısse" qasırğası... Zarafat edirəm, dedilər, transformator nəyə görəse partlayıbdır, çünki hava şəraitini yetərince iqlim normalarına uyğun idi, hətta arada cənub-şərqi küləyi əsir, bize yayın xoş xatırələrini çatdırırı. (Müəllifin istefada olan şair-leytenant olmasına nəzərə alın). Ancaq bu transformator deyilən şeyin düzəldilməsi 6 saatdan çox çəkdi. Arada qonşuya işıq verdilər, bize isə faza olmadığı. Sonra bize verdilər, qonşu qaranlıqda qaldı. Əlqərəz, günün dördə birini elektriksiz qaldıq. Mən həmin anlarda özümü əsl amerikalı kimi hiss elədim. Bəyəm bu pisdir? Oturmusan Bilecəridə, ancaq sanki Puerto-Rikodasan. Hətta mənə elə geldi ala-qaranlıqda küçədən keçən Cenifer Lopesi gördüm. (Xanım əslən puerto-rikoludur).

Hörmətli oxucular düşünecek ki, bu müəllif də ele ancaq öz problemlərindən, öz dərd-sərindən yazar, dünən sudan, bu gün işıqlandan E Heç bizim problemləri işıqlandırır. He-he. Müstəqil dövlətlik, problemlər də müstəqildir. Hərə öz başına çəre qılsın. Bir gözəl insan tanıyıram, uca millətimizin prinsiplərini bu cür qısa, eyni zamanda mü-kəmməl formulda çatdırır: "Öz həyatım, öz həyatım".

**Istəsən bunun da xaricdə analoqunu tapmaq mümkün-kündür. Ekzistensial filosof Jan Pol Sartr "Başqaları - cəhənnəmdir" demişdir.**

## Rusiyadan işgal ortağına sürpriz gözlənti

Rusyanın baş naziri Dmitri Medvedev İrəvana səfərə hazırlaşır. Səfərin dəqiq tarixi hələlik belli olmasa da, onun bu ay ərzində reallaşacağı gözlənilir. Bu da kifayət qədər mənətiqli görünür. Çünkü cəmi bir ay sonra - noyabrda Avropa Birliyinin (AB) paytaxtı Belçikada təşkilatın "Şərqi tərəfdəşlığı" üzvlərinin sammiti keçiriləcək.

Xatırladaq ki, AB-nin "Şərqi tərəfdəşliği" programına 6 ölkə - Gürcüstan, Azerbaycan, Ukrayna, Moldova, Belarus və Moldova daxildir. Bu programın esas hədəfi Rusiya ilə bu hemşərəd postsovet ölkələrini (Ermənistən Rusiya ilə ortaşəhədə malik deyil) tədrīcən Rusyanın təsir dairesindən uzaqlaşdırmaqdır.

Artıq Gürcüstan, Moldova və Ukrayna ilə AB arasında assosiativ saziş imzalanıb, bu üç ölkə ilə AB arasında viza rejimi də aradan götürülüb. Yerde qalan 3 ölkə, o sırada Azerbaycan Rusiya faktorundan daha çox ehtiyat edərək, təşkilatla individual, ikitərəfli çərçivə sazişi imzalaması üstün tuturlar.

Ən qəliz vəziyyətdə isə təbii ki, işgalçi Ermənistəndir. Çünkü digər "Şərqi tərəfdəşliği" ölkələrindən fərqli olaraq, İrəvan xarici siyasetdə və yeni strateji tərəfdəşlər tapmaq məsələsində bütünlükle Rusiyadan asılıdır, faktiki onun vassali, satelliti (siyasi peyki) statusundadır.

Ən maraqlısı da Ermənistən rəhbərliyinin də Brüssel sammiti çərçivəsində AB ilə çərçivə anlaşması imzalamağa hazırlaşmasıdır. Ötən saylarımda yazdığınıza kimi, bu haqda artıq İrəvan rəsmiləri, o cümlədən prezident Serj Sərkisyan bəyanat verib. Sərkisyan bundan ötrü Brüssel şəxsən gedib sənədi imzalayacağını da vəd edib (Həmin sammitdə Azərbaycan prezidentinin də iştirakı gözlənilir).

Ancaq Ermənistənda qarşıdakı olaydan, yaxud mühüm gözləntidən dolayı bir təlaş da yaşılanır. Çünkü Moskvadan 2013-cü ilin sentyabrındakı kimi öz vassalına AB ilə çərçivə sazişi imzalamağa icazə verib-verməyəcəyi hələ də qarlıqdır. O vaxt son anda Putin Sərkisyanı Kremlə çağıraraq, onu Qarabağla hədələmiş, nəticə etibarilə Sərkisyan dərhal geri çəkilmədi: Ermənistən Avropa Birliyinə deyil, Avrasiya Birliyi və Gömrük İttifaqına qoşulmaq qərarına gelmişdi.

Yəni, düşmən ölkədə dəha bir analoji presedentin təkərərlənə biləcəyindən ehtiyatlanma qalır. Hərçənd, erməni yetkililəri nikbin görünürərlər. Bütün hallarda Ermənistən üçün gerisəyim artıq başlayıb.



## Ermənistən üçün gerisəyim başlayır - kritik bir ay

Kremli İrəvanı indi də Türkiyə və Avropa Birliyi ilə sınağa çəkməyə hazırlanır; baş nazir Dmitri Medvedev AB-nin "Şərqi tərəfdəşliği"nin sammiti ərəfəsində Ermənistənə Putinin hansı mesajını gətirəcək - işgalçi ölkənin rəhbərliyi təlaşda...

\*\*\*\*\*

Bəzi analitiklərə görə, Medvedyevin Ermənistən səfəri bu xüsusda daha çox kəşfiyyat xarakteri daşıyacaq və baş nazirin ziyyəreti Putinin əsas mesajını Sərkisyanaya çatdırımaq niyyəti güdəcək. Bu barədə Ermənistənə aparıcı nəşrlərindən olan "Qraparak"ın son sayındakı qeydləri diqqət çəkir. Qəzət yazıb: "Avrasiya Birliyinin Moskvadakı son iclasında Dmitri Medvedev Avrasiya İttifaqı-İran münasibətləri ilə bağlı çox maraqlı fikirlər səsləndirdi. O, İranın ittifaqdan hər şey alacaqını, amma evezində heç ne verməyəcəyi bildirdi. Ekspertlərin ekseriyətinin fikrincə, əsas problem Türkiyə-Azerbaycan tandemidir. Rusiya onların Avrasiya Birliyinə qoşulmasına daha çox maraqlıdır. Məsəle ondadır ki, Türkiye bir müddət önce Rusiyaya Ermənistənən borcludur. O üzən İrəvanın Kremlə çəkiraq, onu Qarabağla hədələmiş, nəticə etibarilə Sərkisyan dərhal geri çəkilmədi: Ermənistən Avropa Birliyinə deyil, Avrasiya Birliyi və Gömrük İttifaqına qoşulmaq qərarına gelmişdi.

Yəni, düşmən ölkədə dəha bir analoji presedentin təkərərlənə biləcəyindən ehtiyatlanma qalır. Hərçənd, erməni yetkililəri nikbin görünürərlər. Bütün hallarda Ermənistən üçün gerisəyim artıq başlayıb.

\*\*\*\*\*

Bələdirse, demək, Moskva hər halda Ermənistənən Avropa Birliyi ilə yeni

sənəd imzalamasından, yumşaq desək, məmən deyil. Bəlkə də belə bir çərçivə sənədini AB ilə Bakı arasında imzalansa, Kremlə bir elə qıçıq yaranmaz. Amma Ermənistən - başqa. Çünkü işgalçi ölkə bütün mənalarda Rusiya hesabına mövcud olan, Rusiya hesabına Azerbaycan erazilərini işgal altında saxlayan, kasadıq iqtisadiyyati bütünlükle Rusiyaya bağlı olan, hətta işgalçi ordusu silahları belə ondan güzəştə, ən ucuz qiymətə, kreditlə alan ölkədir.

Qisasi, Ermənistən hər şəyə görə Rusiyaya borcludur. O üzən İrəvanın Kremlə kiçicik xəyanətinə belə - həm də Rusiyaya bu dəqiqə kritik münasibətlərdə olduğu ABŞ və Avropa ilə xəyanəti Moskva əslə həzm edə bilməz və bədəli çox ağır olar.

"Allah eləsin, mən yanılım, ancaq indiki hakimiyətin heç bir müstəqilliyi yoxdur. Avropa sistemi ilə yaxınlaşma erməni hakimiyətinin davranışından hiss edilmir. Mən artıq yazmışdım ki, onlar sənədi imzalaya bilmezlər. Çünkü onlara icazə verməzler".

Musavat.com-un məlumatına görə, bu sözləri "Milli müqəddərətə təyinətme" birliyinin lideri Paruyr Ayrikyan 1in.am saytına açıqlamasında deyib. Onun qənaətincə, bu dəfə de Moskva İrəvana "dobro" vermə bilər.

"Mən söz vermişəm ki, əger bu məsələdə yanılsam, özüm-özümü cəzalandıracağım və en azı, 6 ay müsahibə verməyəcəyəm. Mən onların (hakimiyətin - A.X.) mahiyətini biliyəm və buna əminəm. 2013-cü ildə də demişdim ki, belə bir şeyi təsəvvürə getirmirəm və faktiki surətdə yanıldım", - deyə müxalif erməni siyasetçisi xəbərdarlıq edib.

Hərçənd, onun fikrincə, belə bir sənədin imzalanması Ermənistən üçün proqressiv addım olardı: "Onu da qeyd edim ki, 2013-cü ildə avropalılar özlərini yanlış apardılar. Onlar özlərini belə ehtiyatlı aparmamalı idilər. Siz nə edirsiniz, Serj o vaxt öz rəhbəri Putinlə görüşdü, nəsə elan edədi. Amma dedilər, danişqları davam etdirin, Serj isə imzalamağa getmir. Nədən siz Serjin bəyanatını danişqların bitməsi hesab edirsiniz? Hər halda o, ölkənin prezidentidir - hansını ki, qorxutmaq olar. Bir çox ciddi adamlar da mənə deyirdilər ki, onları qorxudublar. Mən ondan narahatam ki, son məqamda Rusiya yenə (AB ilə sənədi - A.X.) imzalamağa imkan verməyə bilər".

Ayriyakın söylədiklərindən də göründüyü kimi, nəinki Sərkisyan rejimi, bütövlükdə işgalçi Ermənistən üçün kritik bir ay, dəha dəqiqi gerisəyim başlayıb. Kreml İrəvana sürprizi hövəti sürprizi istisna deyil.

□ Analitik xidmət



Rəsul Quliyev vətənə qayıtmak və seckidə iştirak etmək istədiyini deyib. Bildirin ki, qayida bilməsə belə prezidentliyə namizədiyi verəcək. Onun bu açıqlamasından sonra ətrafında gedən söz-söhbətlər getdikcə artır. Ən müxtəlif mülahizələr, iddialar, proqnozlar verilir. Hətta belə fikirlər də irolu sürülməyə başlayıb ki, 2018-ci il president seçkilərində Rəsul Quliyev müxalifətin vahid namizədi ola bilər. Lakin buna qarşı olanlar və hətta, Rəsul Quliyevin gəlməyəcəyini düşününlər də var.

#### Milli Strateji Düşüncə Mərkəzinin üzvü, Azərbaycan Milliyətçi Demokrat Partiyasının

İsgəndər Həmidov "Yeni Müsavat" a bu mövzu baredə açıqlamasında bildirdi ki, o cür açıqlama verməsinə baxmayaq Rəsul Quliyev gələsi deyil: "Yəqin ki, Rəsul Quliyev yene də barda filanda oturub və ehvali yaxşı olanda Azərbaycana qayıtmak və seckidə iştirak etmək xəyallarını qurub. O gəlməyəcək, kimlərse onun bir açıqlamasından sonra ümidiplenlərə, boşuna ümid etməsinler. Rəsul Quliyev o dərəcədə cəsarət sahibi deyil ki, hansısa təqib olunmağı, hebsə düşməyi göze alsın və bunlardan çekinməsin. 2005-ci ildə də deyirdi ki, türməyə düşsə də, ölüm təhlükə-

si olsa da gələcək. Lakin Ukraynadan geri döndü, onu müdafiə edən çoxlu sayda insanlar isə burada məhrumiyətə rət烽ur qoyuldu, həbs edildi, döyüldü, işdən çıxarıldı. Təbiətə qorxaq adamdan böyük nələrə görəmək əbəsdir. Rəsul Quliyev ancaq hakimiyət icazə verərsə Azərbaycana gələr. Bu variantla gelişinin mümkünlüyü və bu haldə namizəd olması isə ayrı məsələdir. Bu cür gələcəyi halda onun namizədiyi müxalifətin müdafiə etmesi isə təbii ki, mümkin deyil.

Rəsul Quliyevin seckidə iştirak etmesi və hətta müxalifətin vahid namizədi olmasına isə heç cür ağlıma sığışdırı bilmərim. Əvvəla, qanunvericiliyə 2005-ci ildə də deyirdi ki, türməyə düşsə də, ölüm təhlükə-

da yaşayan Azərbaycan vətəndaşı namizədiyi verə bilər. Rəsul Quliyevin müxalifətin vahid namizədi olması məsələni ciddi şəkildə ortaya atsalar və müxalifət düsərgesine bu barede müraciət etsələr, Milli Strateji Düşüncə Mərkəzində bu məsələni müzakire edib hansı qərara gəldiyimizi elan edərik. Amma şəxsən men İsgəndər Həmidov kimi Rəsul Quliyevin vahid namizəd olmasının əleyhinə olaram".

#### AĞ Partiyanın sədri Tural Abbaslı

İşə bildirdi ki, əvvəla, prezidentliyə namizəd olmaq istəyən şəxs mütələq Azərbaycan sərhədleri daxilində olmalıdır: "Xarici dövlətdə oturaraq prezidentliyə namizədiyi vermək istər hüquqi, istərsə də texniki baxımdan xeyli çətin məsələdir. Rəsul Quliyevin namizəd olmaq istəyini təbii qəbul edirəm. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı kimi onun da seçkilərdə namizəd kimi iştirak etmək hüqu-

qu var. Ancaq məhz Rəsul Quliyevin vəziyyətində bəzi hüquqi məsələlərə de diqqət yönəltmək zəruridir. Bu məsələyə diqqət edilməlidir ki, hazırkı qanunvericilikde onun namizəd ola bilməsi ne qədər mümkündür? Təəssüflə qeyd etmək istərdim ki, müxalifət olaraq bizim 2013-cü ildə belə bir problemimiz oldu. Xatırlayırsınızsa Rüstəm İbrahimbəyovun xərici vətəndaşlıq məsələni müxalifəti faktiki olaraq namizədsiz qoydu. Bu dəfə də belə riskin olması mümkündür. Odur ki, mən namizədlərin hər birinin vətəndə olmasını labüb şərt hesab edirəm. O ki, qaldı Rəsul Quliyevin qayıtmasi məsələsinə, mən bildiyim qədər Rəsul bəyin özü də dəfələrlə bildirib ki, Azərbaycana qayıdır həbsxanaya girmək fikrində deyil. Deməli, onun qayıdı ancaq hökumətə ümumi razılıq olarsa mümkündür. Rəsul Quliyev özü də açıqlamasında qayıdı-

şının hakimiyətin mövqeyindən asılı olduğuna işaret edib. Buradan da belə bir nəticəyə gəlmək olar ki, əgər o hakimiyətə hər hansı bir razılıqla qayıtsa onun president seçiləməsi mümkün deyil, cünki hakimiyət öz əli ilə gətirib ki məsələ hakimiyəti təhvil verməz. Ən yaxşı halda razılıqla dönsə, namizəd olar ve maksimum seçkilərdə 2-ci elan olunur. Hələlikse mən bu məsələni real hesab etmirəm. Hakimiyətə onun gəlib seckidə iştirak edib ikinci olması gərək deyil. Göründüyü qədər isə nə Amerika, nə də Avropa bu gün Azərbaycanda hakimiyət dəyişikliyi istəmir. Ən azından bunu zamanında Gürcüstanda və Ukraynada istədiyi qədər istəmir. Avropa və Amerika həmişə olduğu kimi yenə də seçki ərefəsində müxalifətən istifadə edərək hakimiyətdən daha çox güzəştlər qoparmaq niyyətindədir. Büttün yuxarıda qeyd etdiklərimi

nəzərəalsaq görərik ki, Rəsul Quliyevin gelişinə Qərbin de marağı yoxdur. Qeyd olunan bütün məqamları nəzərə alıqdə isə inddi halda Rəsul bəy müxalifət üçün o qədər cazibədar namizəd görünmür. Odur ki, müxalifətin vahid namizəd olmaq şansı yoxdur".

Partiya sədrinin sözlərinə görə, Rəsul Quliyev vahid namizəd olmaq istəyirse gərekdir ki, müxalifəti inandırıb iləmək resurslar nümayiş etdirsin, lakin hələ ki eks-spiker bunları etmir: "Mən Ağ partiyanın adından deyə bilerəm ki, biz hələlik heç kimin vahid namizədiyini dəstəkləmək fikrində deyilik. Bizim öz namizədiz olacaq və seçkiyə onurla gedəcəyik. Əger nə vaxtsa siyasi dəngələr dəyişərsə və yəni şərtlər əmələ gələrsə o zaman bu qərarımıza yenidən baxa bilərik. Bugünkü şərtlərlə isə bu addımı atmağa heç bir əsas görmürük".

□ Etibar SEYİDAĞA

# İsgəndər Həmidovdan Rəsul Quliyevə qarşı sərt açıqlamalar

"Təbiətə qorxaq adamdan böyük nələrə gözləmək əbəsdir, Rəsul Quliyev ancaq hakimiyət icazə verərsə Azərbaycana gələr..."

## "Nə Moskvaya, nə də İrevana belə fürsəti vermək olmaz"

Azərbaycan-Avropa münasibətlərindəki gəlismələrə ekspert baxışı: "Biz heç bir halda Avropa Şurasından çıxmamalıyıq"



tus-kvonun uzanması bu isə yenidən bölgədə toqquşma ehtimalını artıracaq".

Politoloğun fikrincə, prezidentin Dağlıq Qarabağ ətrafindakı 7 rayonun işğal altında saxlaması faktını xatırlaması isə o demək idi ki, erməni separatçıları bu rayonlardan şantaj predmeti kimi istifadə etdiğə vəziyyət normallaşmayaq: "Diger tərəfdən, prezidentin avropalı qonaqlarla Şimalı İraq və Kataloniyadakı referendumları xatırlaması da yerində idi. Bu iki referendum fərqli iki bölgədə gərginliyə səbəb olub. Şimalı İraqdakı referendum bölgədə hər an toqquşma ehtimalını artırıb. Eləcə də Kataloniyadakı referendum İspaniyanın ərazi bütövünü şübhə altına almasına yönəlib. Avropa bu iki referendumda-

qiyət verməkdə çətinlik çəkir. Doğrudur, Avropa İttifaqı həm İraqın, həm də üzvü olduğu İspaniyanın ərazi bütövünü dəstəkləyir, ancaq separatizmə qiyət verməkdə də çətinlik çəkir. Belə davam etdiğə Avropanın özündə bölünmə prosesi sürətlənəcək. İlham Əliyev avropalı qonaqların diqqətinə onu çatdırmaq istəyirdi ki, Brüssel bu məsələlərdə çəşəb qalınca vəziyyəti Avropa İttifaqının zərərine inkişaf edəcək. Separatçılıq hər yerde pislənilməlidir. Buna baxmayaq, rəsmi Bakı Brüssellə dialoqu davam etdirməlidir".

Görüş zamanı Azərbaycan-Avropa Şurası (AŞ) münasibətlərinə toxunulmasından, Azərbaycanın bu qurumu tərk edə biləcəyi ehtimalının sələnməsindən bəhs edən E.Şa-



hinoğlu bildirdi ki, biz heç bir halda Avropa Şurasından çıxmamalıyıq: "Bəli, Avropa Şurasının bəzi qərarları rəsmi Bakının xoşuna gelmir. Avropa Şurası da rəsmi Bakının insan haqları siyasetindən və siyasi məbusların varlığından narahatdır. Bütün bu məsələlər dələloq yolu ilə həll olunmalıdır. Azərbaycan Avropadan qopma bilmez. Bunun əsas iki səbəbi var: Birincisi, rəsmi Bakı Avropa Parlamentinin və Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) nə qədər tənqid etsə də, hər iki qurum müxtəlif illərdə Dağlıq Qarabağ münaqışesinin həlliylə ədalətlili qətnamələr qəbul edib, birmənali şəkilde münaqışının Azərbaycanın ərazi bütövünüçərində həllini vurğulayıblar. Bu qətnamələr kağız üzərində qalsa da, Azərbaycan üçün qiyətləndirmə de vacib olmalıdır. Ona görə də Azərbaycan AŞ PA-nı tərk etməməlidir".

□ Cavid TURAN

"Dövlət başçısı İlham Əliyevle Avropa İttifaqı Şurasının Siyasi və Təhlükəsizlik Komitəsinin nümayəndə heyəti arasındaki görüşdə açıq müzakirə getdi, heç bir sual cavabsız qalmadı. Dağlıq Qarabağ ən çox müzakirə olunan mövzularından idi. Çünkü bu problemin həll olunmaması birbaşa Avropanın təhlükəsizlik maraqlarına toxunur".

"Atlas" Araşdırma Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu bu fikirləri, Avropa İttifaqının sefirleri ilə prezident İlham Əliyev arasında keçirilmiş görüşü "Yeni Müsavat" a şəhər edərək söylədi. Ekspertin sözlərinə görə, bu görüşdə İlham Əliyevin sözlərindən aydın oldu ki, Ermənistən dənisiqlərindən yayır: "İrvan ötən ilin aprel savaşından sonra da eyni taktikaya üstünlük verdi. İddia etdilər ki, atəşkəsi guya Azərbaycan pozub və belə vəziyyətdə Ermənistən hakimiyəti dənisiqlərə iştirak etməyəcək. Ancaq üstündən bir neçə gün sonra yenidən

nışılqlara qatıldılar. Çünkü Moskvadan əmr aldilar və bu əmrə tabe olmaqdən başqa alternativləri yox idi. Eləindi də, eger Moskvadan yenə əmr alılsalar, başlarını aşağı salıb dənisiqlərə qatılacaqlar. İlham Əliyev avropalı qonaqların diqqətinə onu çatdırmaq istəyirdi ki, dənisiqlərlə qatılmamaq sta-



## Bakı-Naxçıvan qatarı...

Elşad PASASOV  
epashasov@yahoo.com

**N**əhayət, beynəlxalq təşkilatların qarşısında Naxçıvanın blokadasına qon qoyulması məsəlesi qaldırılmışdır. Mən niye ölkəmin ayrılmaz hissəsi olan Naxçıvana digər bir ölkənin - İranın içərilərindən keçməklə, Araz qırığı, işğal altındakı yurd-yuvalarımıza həsrətlə baxaraq getməliyəm, yaxud təyyarə ilə uçmaliyam? Nəyə görə Azərbaycan vətəndaşı öz paytaxtına birbaşa gəlməkdən məhrum edilib? Azərbaycanı hər yoldan imtina etməyə çağırın beynəlxalq təşkilatlar, aparıcı paytaxtlar qoy, bu suallarnı cavabını verinlər.

Dünya təşkilatlarının diqqətinə davamlı şəkildə çatdırılmışdır ki, 24 ildir Azərbaycanın 450 minlik əhalisi ölkəsinin digər ərazilərinə quru yolla getmək hüququndan məhrum edilib. 1991-ci ildən Bakıdan Naxçıvana gedən qatarın keçdiyi Mincivan-Mehri-Culfə yolu kəsilib.

Hansı ki, o yolun keçdiyi ərazi - Mehri Azərbaycanın tarixi torpağıdır, 1920-ci ilde Azərbaycandan qoparılaraq Ermənistana calanıb. Neca ki, 1918-ci ilde İrəvan qoparıldı, dedilər "ermenilər yazılıdır, gəlin, onlara 9 min km? -ə (!) çatdırıldırlar. 70 illik sovetlər dönməndə de az qala har kvartalda Ermənistana "yaylaq", "qışlaq" bəhanəsi ilə torpaq hədiyyə olunub. Nəhayət, Qarabağ...

Ancaq görünən budur ki, Ermənistən nəinki Dağlıq Qarabağ ətrafindəki rayonları boşaltmaq niyyətində deyil, hətta növbəti mərhələdə Kürə qədər torpaqlara sahiblənmək iddi-asındadırlar. Həm də Naxçıvan həsrəti ilə alışib-yanırlar. Sədəcə fürsət gəzirər, beynəlxalq şəraitin dəyişəcəyi halda növbəti "miatusum" planını gerçəkləşdirmək isteyirlər. Tarixi təcrübə göstərir ki, ermənilər daim qarışqlardan bəhrəlməyə çalışıblar və buna nail olublar. Hətta bu gün Kataloniya və Kürdistan təcrübəsindən yararlanacaqlarını zənn edirlər. Manqə yatıb Qarabağda "ikinci erməni dövləti" qurmaq isteyənlər.

Həmsədlər yenə də Azərbaycan və Ermənistən rəhbərlərini bir araya gətirmək isteyir. Ermənistən işğal olunmuş Cəbrayılda kilsə tikməsinə reaksiya verməyənlər deyirlər gəlin, işğalçı ilə danişin, sülh əldə edək! Öslində Azərbaycan prezyidenti Avropa İttifaqının səfirləri ilə çox açıq və konkret danişdi, xalqın və dövlətin mövqeyini bəyan etdi. Bəli, nəhayət, postsovet məkanındaki bütün münaqişələrə "eyni gözle" baxılmalıdır. Nəyə görə Cənubi Osetiya və ya Dnestryanının işğali ilə Dağlıq Qarabağ separatçılığı arasında fərqli qoyulmalıdır?

Ermenilər bir dəfə Azərbaycan ərazisində öz müqəddəratlarını təyin ediblər, indi yenə nə "müqəddəratbazlıq"dır? Azərbaycan pasportunu daşımaq isteyirlərse, Bakıdakı 30 min erməni kimi, qalib yaşasınlar, istəmirlərse, cəhennəm olub getsinlər! Onu da unutmasınlar ki, gedə biləcəkləri ölkənin də ərazisi tarixi Azərbaycan torpağıdır. Bunu beynəlxalq aləm də bilməlidir.

Sosial şəbəkədə Zəngəzurun Azərbaycana qaytarılması ilə bağlı petisiya başladılıb. Niye də olmasın? Ele daim ermənilərin saxta torpaq, metbəx, musiqi iddialarına cavab verəsi deyilik ki? Hüküm diplomatiyası elan olunubsa, bu, bütün istiqamətlərdən olmalıdır, hər kəs vahid cəbhədə öz mövqeyini ifadə etməlidir. Həm də tarixi həqiqətləri dünəninin diqqətinə davamlı çatdırılmalıdır ki, onlar ermənilərin Qarabağ iddialarının əsl mahiyyətini anlasınlar. Bir dəfə deməklə anlamaya caqlarsa, min dəfə deməliyik!

1905-ci ilin 1 yanvarına qədər Zəngəzurda yaşayış 151 140 nəfərin yalnız 66.181 minini ermənilər təşkil etdiyini (94.088 türk) hər danışında bəyan etməliyik. Dünya bilməlidir ki, 100 il evvel erməni hətta bu gün Ermənistən adlandırılın ərazidə aqılıq olub, nəinki Qarabağda. O zaman Zəngəzurda 406 türk, cəmi 92 kənd erməni kəndi olub. Yəni məhz azərbaycanlı əhalinin haqqı çatıldı Ermənistəndə öz müqəddəratını təyin etməyə! Ancaq sonuncu 250 minini də 1989-da deportasiya etdilər.

Bu gün ermənilər Laçın dəhlizindən, Vardeniz-Ağdərə yolundan danışır. Biz niye Mehri dəhlizi məsələsini qaldırmayaq? Naxçıvan, Şərura, Sədərəyə, Babəkə, Culfaya aparın yoldan...Nəhayət, beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycanın blokadada olan ərazisine aparan quru yolu açılması istiqamətində hərəkətə keçməlidir. Düzdür, Mehri Ermənistən üçün vazkeçilməzdir, "Iran nəfəslə" yinə görə. Amma bizim üçün də Laçın, Şuşa, Naxçıvan vazkeçilməzdir. Odur ki, düşmənin nəfəsini kaşmək üçün Mehri yolunun açılması tələbi ni irəli sürmək zamanıdır...

**N**əqliyyat Nazirliyinin Rabitə və Yüksek Texnologiyalar Nazirliyinə birləşdirilməsindən sonra işsiz qalan nəqliyyat nazirinin müavini Arif Əsgərovun baldızı oğlu Emil Hüseyinovun dünən cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi davam edib.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində külli miqdarda deləduzluqda təqsirləndirilən Emil Hüseyinovun cinayət işi üzrə məhkəmə icası hakim Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə keçirilib. Məhkəmədə şahid qismində Arif Əsgərovun oğlu Elñar Əsgərov ifadə verib.

**O, təqsirləndirilən şəxs Emil Hüseyinovla qohum olduğunu deyib:** "Emil mənim xalam oğludur. Yaxın qohumluq münasibətim olub. Anam ona analıq edib". Elñar Əsgərov bu işdə atasının adının hallanmasından da nəzərliliyini bildirib: "Atam uzun illər "Azərbaycan Demir Yolları" QSC rehberi olsa da mənim həmin qurumla heç bir əlaqəm olmayıb. Bu işdə mənimlə bağlı deyilənlər razı deyiləm".

**E.Əsgərov bu iş üzrə zərərçəkmiş kimini tanınan Emin Məmmədovla heç bit biznes əlaqələrinin olmadığını deyib. İttihama görə, təqsirləndirilən Emil Hüseyinov Emin Məmmədovdan külli miqdarda pul alaraq Elñar Əsgərova verib. Amma Elñar Əsgərov deyilənləri redd edib:** "Mən zərərçəkmişlərdən Emin Məmmədovu tanımışam. Dostlarla bilrikdə həmisi futbol oynamışıq. Həmin ərefədə də Emin Məmmədovu da orada tanımışam. Bizi zimlə futbol oynayıb".

**Elñar Əsgərov xalası oğlu Emil Hüseyinovun ayrı-ayrı şəxslərdən pul almasından xəberi olmadığını və bütün işlərdə günahkar onun olduğunu deyib və ardınca da media nümayəndələrinə xəbərdarlıq edib:** "Bilmirəm ki, indi bu zaldə media nümayəndələri var ya yox. Amma jurnalistlər yazırlar ki, mən istintaqdan yayınmışam, ölkədən qaçmışam. Xahiş edirəm doğru olanlar yazılışın. Bu yazıları bizim yaxınlarımız, ailə üzvlərimiz oxuyur".

**Daha sonra dövlət ittihadçısının suallarını cavablandırın E.Əsgərov xalası oğlu Emil və zərərçəkmişlər heç bir biznes əlaqəsini olmadığını deyib:** "Emille Emin arasında biznes əlaqəsinin olmasından isə sonradan xəber tutmuşam. Xalam oğlu ilə yaxın münasibətlərim olub".

**E.Əsgərov deyib ki, xalası oğlu Emili Eminindən aldığı pullardan xəber olub:** "Emilgülən Emin Məmmədova torpaq məsələsi olmuşdu. Nə üçünsə girov qoymuşdu-



## Arif Əsgərovun oğlu məhkəməyə gelib qohumunu suçladı - mətbuatçı da xəbərdarlığı etdi

lar. Emin Məmmədovu da mən tanıdığım üçüm xalam məndən xahiş etdi ki, həmin torpağın sənədini ondan alıb. Xalamın xahişi ilə Emin Məmmədovla bu haqda danışdım".

O, bir daha əlavə edib ki, qohumu Emille heç bir biznes əlaqəsində olmayıb, iş görməyib. E.Əsgərov bütün məsələlərdə qohumu Emili günahlandırıb.

**Daha sonra Elñar Əsgərov zərərçəkmiş Emin Məmmədovun vəkilinin sualını cavablandırıb. Bildirib ki, Emin Məmmədovu 10 ilə yaxın tanışa da yaxın münasibətləri olmayıb:** "Mütəmadi olaraq Emin Məmmədovla görüşməmişəm. Yaxın əlaqəmiz olmayıb. Sadəcə futbolda həftədə 2-3 dəfə görülmüş. Telefon danışqlarıımız isə Emilin problemindən sonra olub".

**E.Əsgərov bildirib ki, xalasından pul alaraq zərərçəkmiş şəxse qaytarıb:**

"Emilin anasından-xalam Lətifədən 500 min dollar və 200 min dollar də alıb Emin Məmmədova vermİŞƏM. Bunu da xalamın xahişi ilə etmişəm".

**Təqsirləndirilən şəxs Emil Hüseyinov Elñar Əsgərovun yalan danışlığını və doğruları danışmadığını deyib. O, bildirib ki, zərərçəkmiş şəxslərdən alınan pullar Elñar Əsgərova verilib. E.Əsgərov eləvə edib ki, Elçin Məmmədov xaric zərərçəkmiş şəxslərin hamisi na dəymış zərər ödənilib. Zərərçəkmiş Emin Məmmədov da Elñar Əsgərovun yalan danışdığını söyləyib.**

şəxslərin hüquq-mühafizə orqanlarına şikayətindən sonra cinayət işi başlanılıb. Cinayət materiallarına əsasən, E.Hüseyinov Gürcüstan Respublikasından izolyasiya və digər materiallara getirmək adı ilə həmin vətəndaşları aldadıb. O, Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (dələduzluq, külli miqdarda törəldildikdə) maddəsi ilə ittihəm olunur.

Başında həbs qətimkan tədbiri seçilen E.Hüseyinov məhkəməyə müraciət edib. O, həbs-qətimkan tədbirinin ev dustaqlığı ilə əvəz edilmə-

sini istəyib. Səbayəl Rayon Məhkəməsində hakim Azər Tağıyevin sədrliyi ilə keçirilən prosesdə vəsatət təmin edilib, E.Hüseyinovun barəsində ev dustaqlığı qətimkan tədbiri seçilib. O, məhkəmə zalindən azadlığa buraxılıb.

Xatırladaq ki, E.Hüseyinov sabiq neqliyyat nazirinin müavini Arif Əsgərovun baldızı oğludur. E.Hüseyinov həzirdə ev dustaqlığındadır. Onun barəsində olan həbs qətimkan tədbiri bir müddət əvvəl dəyişdirilib və o azadlığa çıxb. O, Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (dələduzluq, külli miqdarda törəldildikdə) maddəsi ilə ittihəm olunur.

Cinayət işi materiallarına əsasən, E.Hüseyinov bu pulları Gürcüstandan mal getirmək adı ilə alıb. E.Hüseyinov 2016-ci ilin dekabr ayında İnterpol xətti ilə Qazaxistanda həbs edilərək Azərbaycana tevhil verilib.

Arif Əsgərovun digər baldızı oğlu Rahib Hüseyinov da dələduzluqda təqsirlə bilinərək həbs edilmiş, daha sonra azadlığa buraxılmışdı. Rahib Hüseyinovun adı 48 milyon manatlıq mənimsemə işində hallanır.

Arif Əsgərov 2004-2015-ci illərdə "Azərbaycan Demir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (QSC) sədr vəzifəsində çalışıb. A.Əsgərov 2015-ci ilə prezidentin fərmanı ilə tutduğu vəzifədən azad edilib. Başqa bir fərmanla o, neqliyyat nazirinin müavini təyin edilib. Oğlu "Liman Group" şirkətinin rəhbəri olub.

□ İlkin MURADOV



# KİVDF

[www.kivdf.gov.az](http://www.kivdf.gov.az)

Ermənistan-Azərbaycan,  
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında  
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,  
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

**Bu** gün oktyabrın 7-də ATƏT-in Minsk Qrupunu  
Rusiya, ABŞ və Fransadan olan həmsədrleri  
Bakıya gələcəklər. Artıq xəber verdiyimiz ki-  
mi, diplomatlar Azərbaycanda və Erməni-  
stända olacaq, əsasən iki ölkə prezidentlərinin növbəti görüsünü hazırlamağa çalışacaqlar.



Əksər siyasi təhlilcilər görür, bu görüş indi xüsusən də münaqişə tərəfləri arasında heç olmasa, minimal etimadın yaradılması, ən önəmlisi sülh danışçılarının bitmədiyini nümayiş etdirmək baxımından əhəmiyyət daşıyır. Lakin rəsmi Bakı dəfələrlə bəyan edib ki,

yalnız görüş xətrinə görüşün, daha dəqiqi, status-kvonun uzadılmasına xidmət edən görüşün keçirilməsinin əleyhinədir.

Bu mənada vəsitiçilərin budəfəki seferinin uğurlu olub-olmayacağı, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin



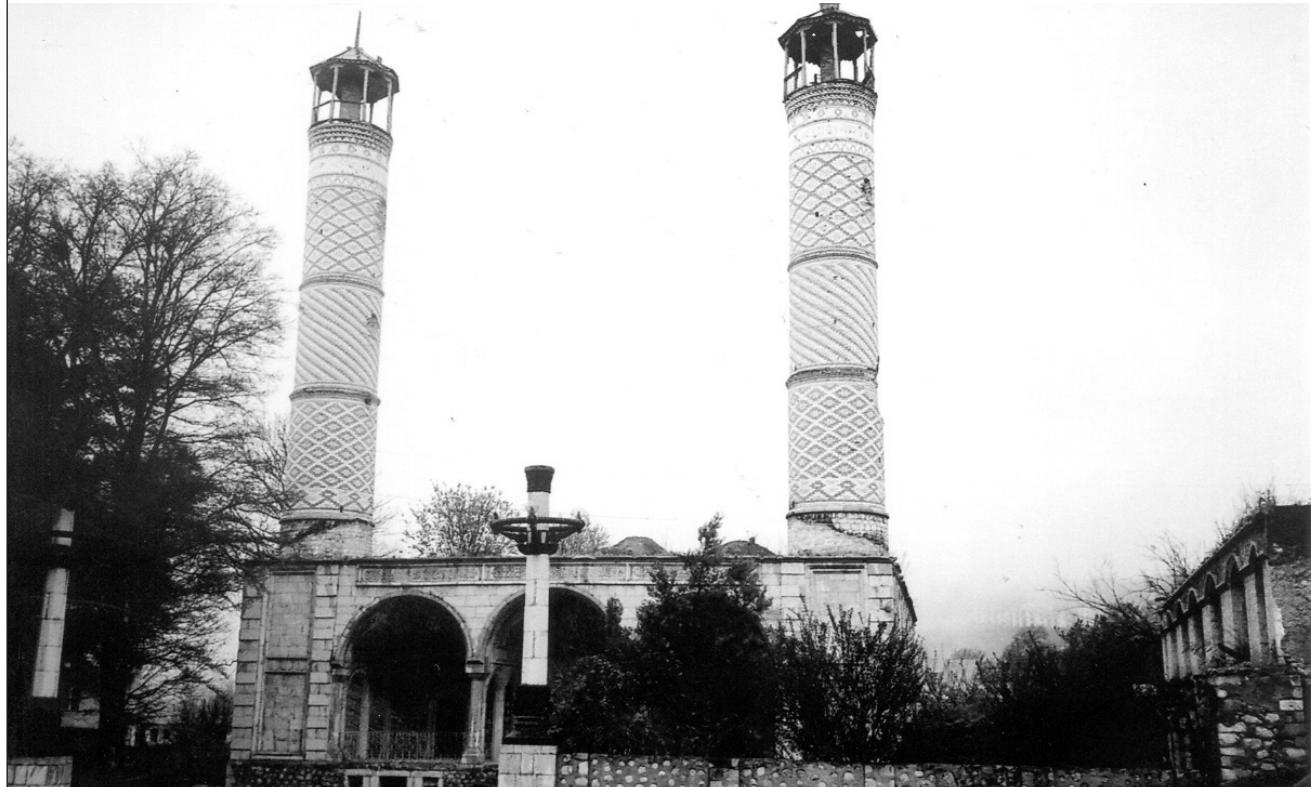
## Putin Qarabağa göndərilən rus tanklarından danışır

"Exo Moskva" radiostansiyanın baş redaktoru, məşhur jurnalist və radioaparıcı Aleksey Venediktov Zabaykalye keçirilən mediaforum zamanı yerli jurnalistlərə öz təcrübəsindən danışır (Virtualaz.org). "Zabaykalya fəhlələri" qəzetinə müsahibəsində Venediktov prezident Vladimir Putini müsahibəsini xatırlayıb. Bildirib ki, bu müsahibə onun həyatında ən gözəl epizoddardan biri idi.

Venediktov danışır: "Bu yaxınlarda mən Putindən müsahibə verməyi xahiş etdim. O, çox təəccübləndi və dedi: "Mən axı sənə 20 il əvvəl müsahibə vermişəm. Ermeni tankları haqda. İyirmi il keçib, amma Putin bunu detalları ilə gözəl xatırlayı. Məsələ isə belə olmuşdu. 1990-ci illərin sonları idi. Ele dövr idki, maraqlı xəberlər yox idi, eñif isə boş qala bilməzi. Biz vurnuxaraq qonaqlar axtarındıq ki, galib bizim studiyada danışınları. Bu vaxt bize xəber gəldi ki, Rusiya prezidenti Boris Yeltsin öz administrasiyasının nəzarət-təftiş idarəsinin rəisi Vladimir Putinə utilizasiya üçün Murmanska göndərmiş tankların Dağlıq Qarabağa necə gedib çıxdığını araşdırmağı tapşırıb. Mən dedim: "Gelin bu adamı çağırıq. Nədən onun familyası? Putin. Ona zəng vurun. Orada dəstəyi qəbul otığında qaldınlıar. Mən deyirim: "Bilirsiniz, "Exo Moskva"dir, Aleksey Venediktov. Nəzarət idarəsinin rəisi ilə danışmaq olarmış?" Birləşdirirler. Əhvalatı danışram ve deyirəm: "Siz bu məsələni şərh edə bilərdiniz?" O cavab verir: "Harada və nə vaxt?". Dədim ki, iki-üç saat sonra, bizim eñirdə. O dedi: "Gəlirəm, amma size hər şeyi danışa bilmərəm". Putin doğrudan da gəldi. Bizdə həmin eñirin lent yazılısı həle de qalır, Putinlə fotomuz isə ofisindən asılıb. Mən haradasa bu əhvalatı unutmuşdum, Putin isə detalları ilə yadda saxlayır. Müntəzəm olaraq həmin o erməni tankları haqda xatırladır".

Xatırladaq ki, 1990-ci illərin sonlarında Rusiyadan Ermənistana qeyri-qanuni yollarla 1 milyard dollarlıq silah və hərbi texnika ötürülməsi faktı üzə çıxmışdı. Murmanska utilizasiyaya göndərilen və əvəzində Qarabağa gəlib çıxan tanklar da həmin silahlardan bir hissəsidir.

# Qarabağ



## Bu gün turist həmsədrlər Bakıya gəlir - ən yaxşı təzə "unudulmuş köhnə" dir?

Vəsitiçəi diplomatlar Əliyev-Sərkisanın görüşündənəsə, Qərb münaqişənin həllində Ermənistanın sahibi Rusiyaya təsir yolları axtarsayıd, daha faydalı olardı; **politoloq**: "Prezidentlərin görüşü Rusyanın Sərkisyana və onun imicinə dəstəyin elementlərindən biri olacaq..."

daha bir görüşə razılıq verib-verməyəcəyi belli deyil. Bu xüsusda neqativ proqnozu gücləndirən ciddi amillərdən biri də böyükükde Minsk Qrupunun, onun həmsədrliyinin bir vəsitiçilik institutu olaraq özünü tüktəməsidir.

\*\*\*\*\*

Xatırladaq ki, həmsədrlər sonuncu dəfə bu ilin aprelində bölgədə olublar. Bu, o vaxt idki, həm 2016-cı ilin "4 günlük aprel" mühabibəsinin ildönümüne təsadüf edirdi, həm də işgalçi ölkədə parlament seçkiləri keçirilməli idi. Yəni vəsitiçilərin əsas qayğısı ildönüm və Ermənistanda seçkiler ərefəsində atəşkəsin qorunub saxlanması na xüsusən də Bakının qarantini almaqla bağlı idi.

O vaxt rəsmi Bakı belə bir zəmanəti verdi. Bir şərtlə ki, nizähləmə prosesində nəhayət, ciddi dönüşə nail olunacaq. Ermənistən nəhayət ki, işğal altındakı Azərbaycan torpaqlarını mərhələ-mərhələ boşaltmağa razi olacaq. Əfsus ki, bu gözəlti də özünü doğrultmadı. İlk öncə də o səbəbə ki, əsas vəsitiçili dövlət olan Rusiya buna ciddi maraq göstərmədi.

Moskva hətta "Lavrov planı" deyilən və ilkin mərhələdə işğal altındaki 5 rayonun boşaldılmışını nəzərdə tutan planın gerçəkləşməsi üçün siyasi iradə göstərmedi. Bezi təhlilərlər görə, Rusiya bu zaman forpost Ermənistanda daxili ictimai-siyasi durumun gərginləşəcəyindən və yanmış vəziyyətdə Qərbin müdaxiləsindən ehtiyat edərək, "Lavrov planı"nı təxirə salmış oldu.

Bunun ardınca Rusiya prezidenti Vladimir Putin Soçiye

öncə prezident İlham Əliyev, az sonra isə erməni həmkarı Serj Sərkisanla bir araya gəldi. Fəqət, bu görüş də ötən ilin iyununda dənə vəziyyətindənələn Qarabağ danışçıları prosesinə stimul vermedi. Səbəb əslində köhnədir - İrəvanın Qarabağ məsələsində bütünlükə Moskvadan, Putindən asılı olması. Belə olan təqdirdə Ermənistən rəsmiləri ilə danışçılar aparmağın, Serj Sərkisanla görüş keçirmeyin anlamı da qalmır.

\*\*\*\*\*

Ermənistən keçmiş baş naziri, deputat Aram Sərkisanın bu xüsusda "Azadlıq" radiosunun erməni xidmətinə açıqlaması diqqət çəkməkə yanaşı, ibretmiz sayila bilər. Məsələn, parlamentdə ölkənin Avrasiya İqtisadi Birliyindən çıxməq təklifiinin redd edilməsi ilə bağlı danışan Sərkisan deyib ki, səsvermənin neticələri onları üçün gözənlənən olub, cümlə parlament çoxluğu ölkənin Rusiyadən asılı vəziyyətdə qalmasını isteyir.

Sərkisanın sözlərinə görə, müzakirələr zamanı hakim Respublika Partiyasının nümayəndələrinin çıxışları göstərdi ki, onlardan çoxu Ermənistən müstəqilliyini və suverenliyini şübhə altına alır, Ermənistən müstəqil şəkildə öz səredələrinin qorumağa və düşmənə cavab verməyə qadir deyil. Müxalif deputat emindir ki, ölkə həkimiyəti prezident Serj Sərkisan yandan başlamış nazirlərə qədər hər şeyi edirlər ki, Rusiya nın işinə yarasınlar və hakimiyyətlərini saxlaşınlar.

"Bizim Xarici İşlər Nazirliyi bütün dünyaya boyu Rusyanın

zusunda Əliyev-Putin görüşü də samərəli ola bilərdi. Başqa sözlə, diqqəti prezidentlərin görüşündənələn daha çox, münaqişənin həllində Ermənistən sahibi Rusyanın fəllaşmasına yönəltələr, qat-qat faydalı olardı.

"Ermənistən siyasetində ən əsas rol oynayan Rusiyadır. Son baş verənlərdən belə neticəyə gəlmək olar ki, Rusiya Sərkisiyə dəstəkləyir və Moskva Konstitusiya transformasiyasından sonra Sərkisanın hakim Respublika Partiyasının qalib gəlməsini və yenidən baş nazir simasında ölkəni idarə etməsinin tərəfdaridır. Bu fonda İrəvanın mövqeyində hansıa yenilik gözləmək təbii ki, məmkün deyil. İlə sonuna kimi nəzərdə tutulan prezidentlərin görüşü də məhz Rusyanın Sərkisiyə və onun imicinə dəstəyin elementlərindən biri olmalıdır.

"Sabiq baş nazir onu da deyib ki, ölkədən əhalinin köyü davam edir. "İnsanlar ABŞ-a, Avropa üz tutur, orada öz bizneslərini qurur. Kimin belə imkanı yoxdur, dili bilmirsə, Rusiya mühacirət etməyə mecburdur. Və nə vaxta qədər ki, onlar oradadır, biz Rusyanın belimizə minməsinə, Azərbaycana silah-sursat satmasına göz yummağa məcburు - Sərkisan eləvə edib.

Eks-baş nazir bir acı həqiqəti də etiraf edib. Deyib ki, Qərb Ermənistənə investisiyalar yatırır: "Çünki heç bir avro-pali sərmayəçi Avrasiya Birliyinə üzvü olan ölkəyə investisiya qoymaz. Rusyanın isə o qədər pulu yoxdur ki, Ermənistənə sərmayə yatırınsın".

\*\*\*\*\*

Beleçə, işgalçi Ermənistən hər cəhətcə Rusyanın girovluğunda qalmaqdə davam edir. Belə bir formal, sərf Kremlin diktəsi ilə xarici siyaset yürüdən bir dövlətin başçısı ilə Azərbaycan prezidentinin dəfə bir araya gəlmesi Dağlıq Qarabağ konfliktinin həllində iştirak etməsindən hansı müsbət nəticəyə getirə bilər ki?

Sual ritorikdir. Odur ki, həmsədrlərin Əliyev-Sərkisan görüşü üçün çabalar göstərməsindənəsə, Qarabağ möv-

**D**eputat Ağacan Əbiyevin İslam dini ilə bağlı soslendirdiyi fikirlər ciddi qalmaqala səbəb olub. Xəbər verdiyimiz kimi, o, xaricdə dini təhsil almağın qəti əleyhinə çıxıb və bir sırə başqa qalmaqallı açıqlamalar verib. “Məhəmməd peyğəmbər ortaya çıxandan indiyə kimi islam elmi texniki tərəqqidə nəyə nail oldu, ictimaiyyətlə, islam dini hansı bir elmi keşfə imza attı” deyən deputatin bu kimi fikirlərinə münasibət övrəndik.

**Büyük Quruluş Partiyası'nın sədri, deputat Fazıl Mustafa**yaya göre, onun fikirlərində həqiqət payı olan məsələlər də

var, ziddiyetli fikirler de: "Mehmməd Peyğəmber dini getirmeyib, din Allah tərəfindən gəndərilən inananlar üçün bir yoldur və onun da mesajları təkrar olunmazdır. Amma həqiqətən də islam dünyası dini Məhmməd Peyğəmberin təbliğ etdiyi kimi yaşamadığını görə, uzun müddət cəhalət və xurafat içinde qalmalı olub. Lakin bununla yanaşı, İslam arealında kifayət qədər elm adamları yetişib. Amma müasir dövrün elmini, texnologiyasını təbliğ edən İbn Sina, Məhmməd Fərabi kimi alimlərin qarşısına Qəzalı kimi bir kəlam ustadını çıxardılar. O demək olar ki, felsefəni qadağan etməklə, felsefənin manasızlığını ortaya qoymaqla İslam dünyasında fikir müzakiresinin qarşısını aldı. Bu da düşüncənin İslam dünyasında öne keçməsinin qarşısını aldı. Bu baxımdan həqiqətən də XIV-XV əsrənən sonra dünyada mövcud olan kəşflərin heç birində İslam arealının rolu yoxdur. Hər halda bir Eynətyn, Nyuton yetişdirə bilmədik. İstifadə etdiyimiz de

# islama həqarət edən deputata reaksiya gəldi - iki rəy

**Fazıl Mustafa:** "Ağacan müəllimin fikirlərinin bu qədər dözümsüz qarsılanmasını anlamıram"

**Emil Rahiloğlu:** "Bu, onun mədəni nəqisliyindən doğan haldir"

Qərb texnologiyası oldu. Bu bə- haqlı ola bilər ki, daha çox hansı

xımdan xaricə elmi biliklərə yiyələnmək üçün adamların gəndərilməsi vacibdir. Amma bu o demək deyil ki, İslam sahəsində bilgi öyrənmək üçün ilahiyatçılarımızı seçsək özükümüzə xeyir gələ bilər. Şəxsən mən də sağlam ilahiyyat təhsilinin tərəfdarıymışam".

də bılgı öyrənmək üçün ilanlıy-  
yat elminin seçən insanlara xor  
baxmaq lazımdır. Doğru dinin  
təbliği üçün fayda verə bilərlər.  
Ağacan müəllimi narahat edən  
odur ki, oxuyandan sonra da  
əger adam cahil olursa, yaxud  
zorakılığı qəzebi, nifreti təbliğ  
edirsə, yaxud onu dəyər olaraq  
özü üçün seçirse, bunun bize  
faydası olmur.

Ağacan müellimin fikirlərinin bu qədər dözümsüz qarşılışmasını anlaya bilmirəm. Adam həqiqətləri söyleyib. Lakin söylədiyi məsələlərdə bəzi ziddiyətlər və yanlışlıqlar da. Müəyyən məsələlər var ki, başqasının haqqına girmək olmaz. Kim istəyirse, seçim edib haradəsə oxuya bilər. Bunun faydası barədə dedikləri onun subjektiv fikridir. O da özüne görə

A black and white portrait of Ağacan Əbiyev, an elderly man with a shaved head and glasses, wearing a dark suit and striped tie. A small flag pin is visible on his lapel. The background is slightly blurred.

Ağacan Əbiyev

bilmek demek deyil. Axi ilk ayəsi "Oxu!" əmri ilə başlayan din nəcə insanları cəhalətə sürükləvə

bilər? Digər tərəfdən islam dini-nin bəşəriyyətə heç nə vermədiyiindən danışır. Məlumdur ki, de-

putatın tarixi savadı da iddiaları qədər naqılsıdır. Mən ona İmam Sadıqın (ə) Cabir ibn Həyyan adlı şagirdini tanımışı üçün Avropa universitetlərinə baş vurmasını məsləhət bilərdim. Cabir ibn Həyyan kimya elminin banisi olduğu üçün ona "kimyanın atası" ləqəbi verilib. İbn Sinanı, cəbr elminin banisi Əl-Cəbri və sair-lərini nümunə göstərmək olar. Sadəcə, qərəzsiz şəkildə baxmaq və oxumaq lazımdır. O ki qaldı, 2 min manat ilahiyat universitetinə illik ödəniş edənləri ağilsız saymasına, bu, onun mədəni naqışlıyından doğan haldir. Hər kəs öz seçimində azaddır və digərləri buna hörmətlə yanaşmalıdır. Xalqın səsi ilə seçiləməyən, xalqın vəkili olmayan "millet vəkilindən" bele şeylərin gözle-nilməsi təbiiidir. Nardaranдан danışır. Hadisəni tam eksine ifadə edir. Nardaranada nardaranlılar qan tökmədi, eksinə, nardaranlı-ların qanını tökdülər. Məsələni qansız da həll etmək olardı. Ağacan bey kimi danişanlar tarixin bütün qarənqliq səhifələrində olub və çox güman ki, bundan sonra da olacaqlar. Bütün bu son olay-  
lar məhərrəmlik ayını, xüsusen də Kərbəla hadisəsini kölgəye salmaq üçün planlaşdırılıb. Amma nahaq yere özlərini yorurlar. Tarix bele yorğunların daha he-gemonlarını rəzililiklə dəfn edib".

**Dini kurumların məsələyə münasibətlərini öyrənmək cəhdimiz alınmadı.**

□ Cavansir ABBASLI

# Səudiyyə Kralını Moskvaya aparın səbəb

Rusyanın Yaxın Şərqdə təsiri artır, ər-Riyad isə Qətər-Türkiyə birliyi qarşısında daha artıq təklənmək istəmir, amma ər-Riyad yə Moskva dostluğundan danışmaq hələ tezdir.

**S**əudiyyə Ərəbistanı tarixində ilk dəfə olaraq kral Salman bin Əbdüləziz Rusiyaya rəsmi səfər etdi. Moskvaya iki günlən qonaq olan Kral ən yüksək seviyyədə qarşılındı, iki ölkə arasında bir sıra sahələrdə emekdaşlıq, o cümlədən ticarət anlaşmaları imzalandı.

Putin ve Salmanın görüşündə esas mövzular Suriya və İraqdakı proseslər, o cümlədən dünya bazارında neftin qiymətləri, enerji siyaseti olub. Kral Salman Rusyanın Suriyada terrora qarşı mübarizəni dəstəklədiklərini bildirib. Hər iki ölkə Suriyanın ərazi bütövlüyünü dəstəklədiklərini bildirib.

nöqtəsi adlandırıb. Ancaq elbət ki, bu səfərin əsl nəticələrini bir müddətdən sonra görmək mümkün olacaq. Məsələ ondadır ki, bu tip anlaşmaların reallaşması və üstəlik praktik siyasi qərarlara təsir etməsini görmək üçün zaman lazımlıdır. Çünkü qərarlar adətən həm də razılışdırılır. Məsələ ondadır ki, Səudiyyə

Səudiyyə Ərəbistanı “əl-Ərəbiyyə” telekanalının iddiasına görə, Moskvada elde olunmuş razılışmalardan biri də Rusyanın Səudiyyə Ərəbistanına S-400 Hava Hücumundan Müdafiə sistemləri satması ilə bağlıdır. Bundan başqa iki ölkə arasında Rusyanın Səudiyyə ərəbistanı silah sənayesinin qurulmasına yardım etməsi haqqında memorandum imzalanıb. Anlaşmaya əsasən Səudiyyə ərəbistanında Rusiya istehsallı “Kalaşnikov” silahları, daha dəqiqi AK-103 markalı avtomat silah istehsal edəcək

Kral Salman bu görüşləri iki ölkə əlaqələrində dönüş



sesi nöticesinde konflikte gir-seler de, sonradan kürd mese-lesi ve regionda döyişen şeritler Türkiye ile Rusiyani yaxınlaş-dırdı. Üstelik rusların inadkar şekilde Suriyadaki bütün İŞİD ve en-Nusra kimi terror qrup-laşmalarını gecə-gündüz havadan, denizdən ve qurudun bombalamaqla cəbhədəki və-ziyəti faktiki olaraq Başər Əsədin xeyrine dəyişdilər. Ha-zırda Suriya ərazisinin Də-məşq, Hələb, Hama, Hums, Tartus, Lazigiyə, Palmira

Deyr eż-Zor kimi iri şəhərləri də  
daxil olmaqla 52 faizi hökumət  
qüvvələrinin nezaretiindədir.  
Bəşər Əsəd faktiki olaraq ölkə  
nin böyük hissəsinə nəzarət  
edir və üstünlüyə malikdir.

Mehz Rusyanın gelmesi ile daha evvel əreb ölkələrinin dəstəklədiyi silahlı islamçı müxalif qruplara böyük zarbe oldu. Hazırda Rusiya Türkiye və İranla birlikdə silahlı islamçılарın sonuncu "qalası" olan İdlib vilayətinə əməliyyat hazırlayırlar, çox güman ki, yaxın ayılarda

bu vilayətin böyük hissəsi müxtəlif xalıflərdən təmizlənəcək.

Rusya artıq Suriya mərkezdə olmaqla bölgədə aktiv oyuncudur. Rusiya rəsmiləri İordaniya, Misir, İraqla yaxın əməkdaşlıq edirlər, vaxtaşırı məsləhətleşmələr, anlaşmalar eldə olunur. Rusiya İraqa 1 milyard dollarlıq silah satıb. Yeni ümumi menzərəyə əsasən hazırda Rusiya Yaxın Şərqdə aktiv oyuncudur.

Bu il iyunun əvvəlində başlayan körfəz arəb döyüşləri ilə

er arasında böhran daha  
el bölgədə formalaşmış və  
kəzində Səudiyyə Ərəbis-  
nin dayandığı əreb-türk itti-  
ni parçaladı. Faktiki olaraq  
əz əreb ölkələri ilə Qə-  
Türkiyə ittifaqı arasında  
yü yarandı və bu vəziyyət  
istər-istəməz bölgədəki  
haqışılərlə təsir etdi. Hətta  
yada Qəter və Səudiyyə  
bistanının dəstəklədiyi si-  
qruplaşmalar arasında  
uşmalar yaşandı. Bölge-  
əsas oyuncularından olan  
ve Rusyanın da Qə-  
Türkiyə ittifaqını dəstəklə-  
si Səudiyyə Ərəbistanını  
şəhərlərinə zərbə oldu. Cün-  
nur-Riyadın son illərdə giriş-  
bölge liderliyi fealiyyətləri  
zəde aldı. Bu səbəbdən  
məhz Qəter böhranından  
ra Səudiyyə Ərəbistanı  
la düşmənciliyi yum-  
maq, İraqla əlaqələri bərpa  
kimi radikal addimlara  
di. İndi isə Kral ilk dəfə  
şəkvaya səfər edərək Putin-  
və ölübü. Bu isə bir tərəfdən  
ığın təklənmək qorxusu ilə  
ası həm də Rusyanın Ya-  
Şərqdə artan nüfuzu ilə  
idur.

Ancaq çətin ki, Səudiyyə bistanının Rusiya ilə dərin əməkdaşlığı mümkün olsun. Ki faktiki olaraq hər iki ölkə cəbhələrdə yer alıb və İyad Qərbin təsiri altında Rusiya isə İran, Suriya kimi ətəfiqlərini hələlik tərk etmək fikrində deyil. Bu mənada ərəflərin Moskvada konkret si mövzuda anlaşıdığını yazuş zamanlarda bileyəcik.

# "Yeddi oğul istərəm" in Cəlalı: "Təsbehlərimdən heç Allahşükür Paşazadədə də yoxdur..."

"Yeni Müsavat"ın budəfəki qonağı "Uşaqlığın son gecəsi" filmindeki Murad, "Yeddi oğul istərəm"de Cəlal obrazları ilə məşhurlaşan əməkdar artist Ənvar Həsənovdur.

- Cox şadam ki, "Uşaqlığın son gecəsi"ndəki Muradla üz-üzəyəm. Bu gün necəsiz, işləriniz necə gedir?

- Hami necə, mən də ele. Görürsə ki, işdəyəm. Əlbətə ki, artıq əvvəlki vaxtlar deyil. Yaş özünü göstərir. Artıq əvvəlki kimi fealiyyət göstərə, çalışa bilmərəm, nə rejissor, nə də ki, aktyor kimi. Təbii ki, dəvətlər var. Lakin çox təessüflər olsun ki, men gör-düyüm o məktəb, çalışığım o insanlar bu gün həyatda yoxdur. Həsən Seyidbəyli, Arif Babayev, Muxtar Dadaşov, Tofiq Tağızadə... Bu cür insanları itirmişik. Gelən gencələr isə hələ ki, onları yerini tutmayıb. Bunun üçün də gəncələrə vaxt lazımdır. Gərk onlar püxtələşib, aktyorlarla işləmek qabiliyyətinə malik olsunlar, məkanı seça bilsinlər. Diplom almaqla deyil, praktikada həyatı gözənlə görüb-götürük başqa səydir. İndi universiteti bitirenler gelib deyir ki, biz film çəkmək istəyirik. Axi ay qardaş, siz nə qədər gözəl film çəksəniz də, o cür sənətkarlarımızın çəkdiyi filmlərə çatmaq üçün hələ çox vaxt lazımdır.

- Bəs çatışmayan nədir, həmin texniki baza, ya aktyor və rejissorlarda həvəs yoxdur?

- Bu mənim üçün bir qədər çətin sualdır. Kino sahəsində çələşən insanlar, xüsusən de rejissorlar gərek çəkiliş meydanaşınanı, onu əhənə edən insanları hiss edə, aktyorlarla işləmek qabiliyyətinə malik olsunlar. Bir az öncə qeyd etdiyim ki, buna da vaxt lazımdır.

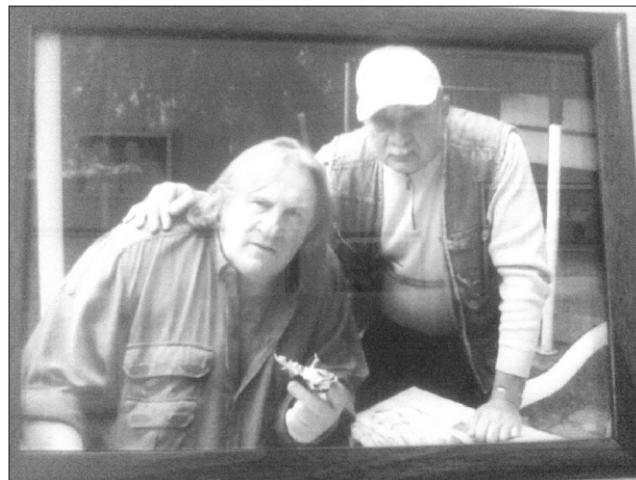
- Bu studiyada neçə ildir ki, çələşirsiniz?

- 1965-ci ildən. Yəni 52 ildir, bu da bir iğidin ömrüdür. Kinoda isə 34 obrazım var. Amma bu rəqəm təxminən 50-dir. Ona görə ki, elə filmlərim var ki, onlar bəzən 2, hətta 10 serialdır. Hər serial da axı bir filmdir. Ona görə bəzən deyirəm ki, 50 filmim var, bəlkə də daha çox. 20 filmin isə ikinci rejissor olmuşam. Beləliklə 52 il ərzində ümumilikdə 70 filmim var.

- Bəs indi yeni çəkilən serial və ya filmlərə davətlər almınız?

- Dəvətlər olur. Sadəcə, biziñ dövrümüzdə əvvəlcə bize ssenarini verirdilər, biz de oxuyub bilirdik ki, o rolu yarada bileyəcik ya yox. İndi isə məni çagi-rırlar, ssenarini isə təqdim etmək istəmirər. Deyirəm axı "bilməliyəm ki, həmin obraz mənə ya-xındırı, onu hiss edirəm ya yox, tərəf müqabilərim kimdir və səirə". Cavabında isə deyirlər ki, "Ənvar mülliim neynirsiz onu, gəlin elə meydanaçada görüşüb, danışaq". Deyirəm ki, "qardaş, mən belə işləmək istəmirəm". Yəni indikilərlə uyğunlaşa bilmərəm, mənim özümə məxsus iş prinsiplərim var. Necə yeni meydanaçaya gedəcəm, mənə metni verəcəklər, bilmirəm, ssenarinin

"Xalq artisti adını çoxdan almışdım, əgər..."



evvəli necə olub, ortası, axırı ne-cə olacaq. Belə işləmək olarmı?

- Sizi dövlət hesabına çəkilən filmlərdə də görə bilmirik.

- Dəvətlər var, bu il də dəvət etmişdilər. Nəse getmedim. Gördüm ki, obraz mənə uyğun deyil.

- Beləliklə də illərlə obraszız, çəkiliş meydancalarından kə-narda qalırsız.

- Yox, niyə ki, son 4 ildə Ramiz Rövşənin "Dekabrin son güñü" televiziya filmində çəkili-məm. Daha sonra 3 film çəkili-məm. Xatırlayınsanızsa, iki il önce məşhur fransız aktyoru Jerar De-pardye ölkəmizə gəlməşdi. Baxın, bir yerdə şəkillərmiş var (divar-dakı fotolar göstərir). Məndən xahiş etdilər, onunla birlikdə çə-kildim. Hətta çox sevindim ki, aktyor mənim bağımıda qonaq ol-du və orda də çəkiliş oldu, bu da tarixə düşdü. Yəni, filmləre çəkili-məm, sadəcə əvvəlki kimi deyil. Yaratdığım obrazlar baş rollar deyil. Əger o film kinostudiyada hazırlanır və mənim ürəyim tə-tətüm yarada bilirse, çəkiliş. Xoşlayıram ki, çəkilişər çəkiliş meydandasında olsun, at sürməyi, dinamikanı çox sevirem. Yox-sa indi çəkilən filmləre baxırsız?

- Şəhərinə məxsus idim. - Allah mərhum prezidentimizə, Heydər Əliyevə rəhmət eləsin. O, həqiqətən də kinonu, sə-nəti sevən insan idi. Şəxəsnə mən bu kinostudiyada onu aza 3-4 də-fə görmüşəm. Gəlib bizimlə görürdü. 2000-ci ildə heç kimin xəbəri olmadan mənə "Əməkdar artist" adını verdi. Əger Heydər Əliyev yaşasayıd, çoxdan xalq artisti adını almışdım.

- Ətərəf gənəniniz ilə birlük-də yaşıdadığınız, durumunuzun ağır olması ilə bağlı xəbərlər yagyıldı.

- Kommunal evdir də. Evi-

min içi isə sanki bir muzeydir.

Hazırda mənim elə bir 8 təsbe-

him var ki, heç Allahşükür Paşa-

zadədə də yoxdur. Dünyanın hər

yerindən təsbehər getirmişəm.

Cəkən ağırlığı 4-5 kilo olar.

- Təsbeh həvəskarınız?

- Bəli, bu mənim hobbimdir.

Ərəbistandan, Türkiyədən, İran-

dan və digər ölkələrdən alırdığım

təsbehərə ipine qədər söküb, ye-

niden özüm istədiyim kimi yiğ-

ram. Daha sonra evimdə rəsmi-

əsərlərim var. Baxın, burda Mais

Ağabəyovun rəsmi var (yene-

dərədəki rəsmi göstərir). O biri-

rəsmim... bəs hanı o biri rəsmim?

Dəfələrlə olub ki, rəsmimə apa-

rınlər, amma sonra geri qayıtar-

mıllar (bir qədər hirslenir). Yəni

evimdə təxminən 10-a yaxın bu

cür rəsmim, 43 antikvar neft

lampası var və saire. Evimi temir

edə bilmirəm, cünki bütün divar-

lər təsbehər, rəsmimə bəzəm-

ışım. Biliyim ki, onları söküb, ye-

niden o cür bəzəye bilməyəcəm.

- Bir az öncə verdiyim suala cavab ala bilmədim. Xalq artisti adını almaq yəni bu qədər çətinləşib?

- Mən bu günə qədər işləm-i-

şəm və işimin müqabilində iştə-

yirəm ki, mən qarşı hörmət, izzət

olsun. Doğrudur, xalq artisti de-

yiləm, amma bütün Azərbaycan-

xalqı məni xalq artisti kimi tanı-

yar. Buna görə de serialların sayı

2-ye düşdü.

- Amma film ortaya çıxmadi.

- Bəli, maliyyə problemi ol-

duğuna görə qaldı. Lakin bu ya-

xılarda görüşüb danışdıq. Əb-

ki, mənim adımı siyahida verir-lər, hər il təqdimatda var. Lakin fəxri adları öz tanışlarına verirlər, mən isə kənarda qalıram. Baxın, bu il də mənim adım siyahıya ve-rilmişdi və gözleyirdik ki, alına-caq, lakin gördüyüünüz kimi ol-madı.

- Siyahı məsələsinə Şəfiqə Məmmədova (Kinematoqraflar İttifaqının sadri, xalq artisti) ya başqası baxır?

- Şəfiqə xanım da, aidiyəti rəsmilər də baxır. Görünür, onları qane etmir. Çox təəssüf edirəm ki, bu cür insanlar bu gün kinonuza bu cür bigane münasibət bəsləyir. Sözün düzü bu suallı təkcə jurnalistlər vermir, olduğum meclislərde də bu məsəla qaldırılır və mən özümü çox pis, narahat hiss edirəm. Bu gün yeriñdən duran xalq artistidir, onları evi də, imkanları da var. Onlar bizdən yaxşıdır? Neyən... Amma tamaşaçı məhəbbətini hər zaman hiss etmişəm (Hənsi-sa xatırəni xatırlayır və üzündə təbəssüm yaranmağa başlayır).

bu mükafati mən gətirmişəm.

- Həmin vaxt neçə yaşınz var idi?

- 19. Bundan sonra "Dəli kür", "Yeddi oğul istərəm" filmlərinə çəkildim və saire. Ümumiyyətə çəkildiyim filmlərlə bağlı internet resuslarında məlumatlar yerləşdirilib. Sadəcə həmin qə-zadan sonra başımda ağrılar var və buna görə kompyuterə yaxın gedə bilmirəm. Heç SMS də yazırıram. Bu bərədə bir qədər bədbəxtəm.

- "Uşaqlığın son gecəsi" filmindeki saç düzümnüz sizə aid idi, ya obraz üçün bu cür düzəldilmişdi?

- Yox, özümə məxsus idi. Heç vaxt başqasını təqlid etməmişəm, necə varamsa, o cür olmuşam. O zamanlar gənc oğlanları mənə baxıb saç düzümlüdür. Geyimlərinə mənimkənə bənzərdirdilər. Mənə isə "mal-çik jemçüq" deyirdilər (gülüm-səyir). Ləqəbim belə idi.

- Yəqin ki, kadırxası çox ma-raqlı hadisələr, xatırlalar yaşa-mış...

şöbə müdürü vəzifəsinə keçdi və ömrünün axırına qədər orada fealiyyət göstərdi. Biz nişanlı olanda onunla "Dəriş Parisi partladır" filminə çəkildik. Daha sonra Mömünət xanım universiteti bitirdi, bizim qızımız oldu. Həmin vaxtlar Həsən Turabovla Əbdül Mahmudov "Qaçaq Nəbi" filmini çəkirdilər. Həcər obrazına çoxlu sayıda aktrisa nami-zəd olsa da, heç birini bəyənməmişdilər. Bir gün gelib dedilər ki, "Ənvar, Həcəri tapa bilmirik, icazə ver bu obraz Məmünəti çəkək". Dədim "axı onun körpə usağı var, necə olacaq? Üstəlik, at minməlidir və saire".

Dedilər ki, "razılıq ver, həmişə sen yanında olacaqsan". Nə isə, məni razılığa getire bildilər. Məmünətin da sürmək bacarığı, var idi. Belə şəyəri çox se-virdi. Beləliklə, film çəkildi və yaxşı alındı. Daha sonra isə 1995-ci ildə "Sonuncu döyüş" filmində çəkildirdim. Orada bir səhnə var idi ki, restoranda fil-min qəhrəmanı ilə görüşməli



Bir dəfə dostum İlhamla Nabranı gedirdik. Girdik bir bazarə. Bir az bazarlıq eləmişdik ki, mən gün eyniyimi çıxardıb, o birini geyindim. Satıcı qadından aralanmamış bir də göründü ki, qışşırı ki, "ay camaat, bu Cəlal dir". İlhamla neçə qəbəl maşına girdikse, alıqlarımızı da bazar-da unutduq (gülür). Yəni, tamaşaçıların hezə də hörmətini, mə-həbbətini görürük. Buna görə də mən ad üçün kiməsə ağız açan deyiləm. Niyə görə kiməsə xahiş etməliyəm? Yaradıcılığım haqqda məlumatlar, sənədlər nazirlikdə də var, sadəcə, maraqlanımlar.

- Söhbətimiz zamanı məlum qəzədan tez-tez söz açıdız, Mömünət xanımı xatırladı (Qeyd edək ki, bir neçə il öncə aktyorun xanımı, tanınmış aktrisa Mömünət Qurbanova avtomobil qəzəsində dəyişib. Ənvar Hassənov isə başından ciddi zədə alıb). Niyə Mömünət xanımı 3 filmə çəkildi? Halbuki "Qaçaq Nəbi" da yaradıldığı Həcər xanım obrazı onun çox istedadlı aktrisa olduğunu bir dəha sübut edir.

- Man istəmidim. Çünkü kinonun əzab-əziyyətini bilirdim, keçmişdim. İndi hazırda da görürsə ki, kinoya, kino işçilərinə qayğı ilə yanaşır, fəxri adlar vermirlər. Mömünət xanım universiteti bitirdikdən sonra müzezdə işləməye başladı. Əvvəlcə bələdiyi, 2-3 ildən sonra isə

idin, yanında da nişanlın olmalı idi. Mən də dedim ki, elə Məmünəti aparı, yanında o olsun. Yaxşı ki, çəkildi və yadigar qaldı.

- Belə çıxır ki, Mömünət xanımın öz sevgisinə, ailəsinə qurban verib.

- (qəherlənir, bir sıqaret çıxarıb çəkir)...

- Onu filmlərdən uzaqlaşdırmağıniza peşman deyilsiz?

- Yox. Gözünüzün qabağındaydan, menim kimi olub neyəyecəkdi?

- "Dəriş Parisi partladır" filmindəki Şəhərbənə Sababəz bə-yi qısqandığı kimi, Mömünət xanım da sizi da filmlərə, səfərlərə qısqandı?

- Oy, oy, dəhşət... (gülüm-səyir).

</

"Nobel Komitəsindən mən zəng edəndə els bildim bu, bizim "feyk xəbərlər" dövrünün ruhuna uyğun olan bir zarafatdır." Bu fikirləri mətbuatla açıqlamasında 2017-ci il Ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı laureatı Kazuo Ishiguro səsləndirib.

Bəli, Azərbaycan oxucusunun Nobel mükafatı ile bağlı təsəvvürleri azərbaycanlı alımların orda görünməməsi, bizim bu mükafatla bağlı nəticələrimiz bol olmamışdır. Amma dünya üçün bu mükafatların yeri və rolü başqdır. Hər il bu vaxt aktuallaşan mövzunun detallarını bilməyənər üçün "Yeni Müsavat" aktual bir dosye hazırlayıb.

#### Mükafatın təkcə adı yoxdur, hədiyyəsi də var

Nobel kimlər ala bilər, onları necə seçirlər, seçim nə qədər davam edir? Sizin ağınlığınız gələn və gəlməyən bütün sualların cavabı ilə bu yazida tanış olacaqsınız. Öncə bilməyənər üçün xatırladıq ki, Nobel mükafatı dünyaya məşhur kimyaçı, mühəndis və ixtiraçı Alfred Bernard Nobelin vəsiyyəti əsasında 27 noyabr 1895-ci ilde təsis edilib. Onun vəsiyyətinə əsasən beş sahə üzrə bu mükafat verilir:

- 1.Nobel Kimya Mükafatı
- 2.Nobel Fizika Mükafatı
- 3.Nobel Tibb və Fiziologiya Mükafatı

- 4.Nobel Ədəbiyyat Mükafatı
- 5.Nobel Sülh Mükafatı

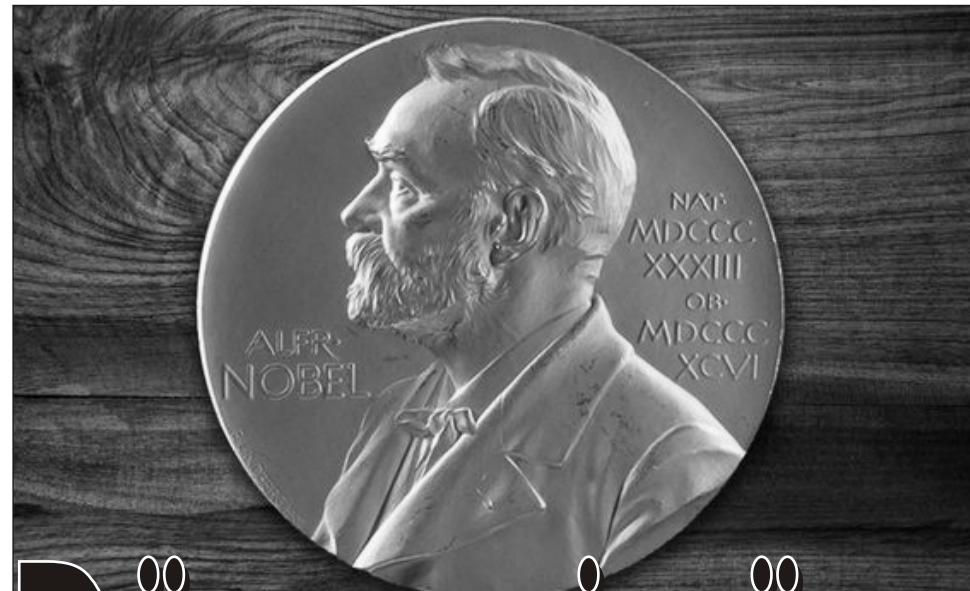
Əlavə olaraq vəsiyyətdən keñər 1969-cu ildən başlayaraq İsveç Bankının təşbbüsü Nobel İqtisadiyyat Mükafatı təsis edilib. Hər il 10 dekabr tarixində Nobel mükafatları mərasimlərində laureatlar diplom, medal və mükafat təsdiq edən sənəd təqdim olunur. İsveçli və norveçli rəssamlar tərəfindən hazırlanmış Nobel Diplomu əslində unikal incəsənet əsəri hesab oluna bilər. Nobel medalları isə çox qiyməti əl işidir, 18 karatlıq yaşıylı və 24 karatlıq sarı qızıldan hazırlanır. Fizika, kimya, fiziologiya, tibb və ədəbiyyat üzrə verilən Nobel medalları üzərində Alfred Nobelin rəsmi, doğum və ölüm ildöñümləri qeyd edilir. İlk mükafat Alfred Nobelin vəfatından beş il sonra verilir.

#### Dinamiti kəş edən Alfred Nobelin servetini fonda bağışlaşdırığı eşidən qohumları məhkəmə vasitəsilə onun vəsiyyətinə etiraz etmişdilər. Beləliklə, ilk Nobel mükafatı ixtiraçının ölümdündən düz 5 il sonra sahiblərinə təqdim olunub. Üç elmi nominasiyada en çox Nobel mükafatı alan ölkələr arasında ABŞ başda dayanır. Fizika, kimya və tibb sahəsində mükafatların 43 faizi ABŞ-dan olan elm adamlarına verilir. ABŞ-in ardından müvafiq olaraq Almaniya, İngiltəre və Fransa gəlir.

#### Müsəlman nobelçilər - sayları niyə bu qədər azdır?

Bu mövzudə diqqət çəken nüanslardan biri de Nobel mükafatı alanlar arasında müsəlmanların sayıca azlıq təşkil etməsidir. Nobel mükafatının verilməyə başlandığı 1901-ci ildən bəri, cəmi 11 müsəlman mükafatçı olub. İkisi Ədəbiyyat üzrə Nobel alıb. Elmlə bağlı Nobel mükafatlarının indiyəcən yalnız ikisində - fizika və kimya nominasiyalarında müsəlman qalıqlar olub. Tibb və iqtisadiyyat üzrə Nobel alıb müsəlman yoxdur.

**Abdus Salam** - Pakistanlı fizik. Nobel mükafatı almış ilk müsəlman alimdir. 1979-cu ildə amerikalı alımlar. Sheldon Lee



# Dünyanın үrəyi bu məkanda döyüñür

Nobel mükafatı barədə bilmədiyimiz həqiqətlər, pərdəarxası nüanslar...

Glashow və Steven Weinberg ilə şərki olaraq Fizika üzrə Nobel Mükafatı layiq bilinib - "elementar hissəciklər arasında zəif və elektromaqnit əlaqəyə aid nəzeriyənin yaradılmasına xidmətlərinə görə".

**Ahmed Zewail** - Misir-Amerika alimi. 1999-cu ildə Kimya üzrə Nobel Mükafatını qazanıb. Mükafat ona "Femtosaniye texnikasından istifadə etməklə aparılan kimyevi reaksiyalar zamanı keçid hallarının öyrənilməsinə görə" verilib.

**Anwar al-Sadat** - Misir prezidenti. 1978-ci ildə İsrailin baş naziri Menachem Begin ilə birgə Nobel Sülh Mükafatına layiq görüldü. İsrailde Misir arasında əldə olunan sülhə görə.

**Yasser Arafat** - Fələstin Muxtarlıyətinin rəhbəri. 1994-cü ildə İsrail siyasetçiləri Shimon Peres və Yitzhak Rabin ilə birgə Nobel Sülh Mükafatına layiq görüldü. "Yaxın Şərqiye sülh yaratmaq səyərinə görə".

**Shirin Ebadi** - İranlı hüquq müdafiəcisi. İranda insan haqları uğrunda, xüsusən qadın və yaşaqların hüquqları uğrunda mübarizəsine görə 2003-cü ilin Sülh Mükafatı ona verilib.

**Mohamed El Baradei** - Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyinin rəhbəri kimi "nüve enerjisinin yalnız sülh məqsədləri üçün istifadəsinə çalışdığı üçün" 2005-ci ilin Nobel Sülh Mükafatına layiq bilinib. Misirli dir.

**Muhammad Yunus** - banqladeşli iqtisadçı. 2006-ci ildə Nobel Mükafatı onunla birlikdə Grameen Banka verilib. Kasıbalar üçün əlyətəri kredit sistemi yaratdıqları üçün.

**Tawakel Karman** - yəmənli insan haqları müdafiəcisi. 2011-ci ildə liberiyali Ellen Johnson Sirleaf və Leymah Gbowee ilə birlikdə dinc üsullarla qadın hüquqları uğrunda mübarizəsine görə Nobel Sülh Mükafatı üzrə hər bir komitenin

kafatına layiq görüldü.

**Naguib Mahfouz** - Misir yazarı. Ədəbiyyat üzrə Nobel Mükafatı 1988-ci ildə alıb.

**Orhan Pamuk** - Türk yazarı. Ədəbiyyat üzrə Nobel Mükafatını 2006-ci ildə qazanıb.

**Öziz Sancar** - ABŞ-da yaşayışan türk 2015-ci ildə alım biokimya sahəsində ali mükafatı alıb.

**Namizədləri kim irəli sürə bilər - iki qızıl qayda**

Nobel mükafatı yalnız qalibləri təqdim edir. Yəni burada ikinci və üçüncü yeri tutmaq mümkün deyil. Namizədlərin adı və səsvermənin necə keçdiyi isə ictimaiyyət üçün gizli qalır. Yənə yalnız kimin qalib geldiyi bildirilir. Verilmiş qərarlar qətidir və yenidən baxılmalıdır. Hər bir kateqoriya üzrə Nobel Komitesi mövcuddur və laureatları onlar müəyyən edir. Alfred Nobel öz vəsiyyətində bu işe məsul olan klubları onların özlərindən belə soruşmadan təyin edib.

1901-ci ildən başlayaraq hər il mükafat fizika, kimya, tibb və fiziologiya, ədəbiyyat və sülh uğrunda mübarizə sahələrində görkəmli fealiyyətə görə verilir. 1968-ci ildə İsvəç Bankı 300 illik yubileyində iqtisadiyyat üzrə de Nobel Mükafatının verilməsi təklifi ilə çıxış etmişdir. Bir qədər tərəddüddən sonra İsvəç Kral Akademiyası bu sahə üzrə de mükafatın təsis olunmasına razılıq verdi. Təsis olunduğu zaman bir sahə üzrə iki dəfə mükafat verilme və ölümündən sonra təltif edilmə nəzərdə tutulmurdu.

Hər bir nominasiya üzrə namizədlərin irəli sürüləmə qaydaları müxtəlidir. Amma iki əsas qayda mükafatların hamisi üçün eynidir: birincisi, heç kim öz namizədliyini irəli süre bilməz; ikincisi, komite üzvləri və əvvəlki laureatlar namizədlər irəli süre birlər. Bundan başqa, Nobel mükafatı üzrə hər bir komitenin

dünyanın istənilən yerində öz sahələrində tanınmış institutlarla şaxələnmiş əlaqə sistemi var. Bu dairə bir neçə min adamı əhatə edir və onlar məktublar göndərərək Nobel mükafatlarını na mizədlər təklif edirlər.

**1 milyon avroluq mükafat - dünyada bunun örnəyi yoxdur**

Cari ilde baxılماq üçün təklif olunan namizədlər uğğun Nobel komitelerinə fevral ayının 1-nə qədər təqdim olunmalıdır. Fevralın 1-dən sonra isə Nobel komiteleri namizədləri qiymətləndirməyə başlayır. Bu işdə xüsusi təsis olunmuş Nobel institutları təşəvşəhərə tərəfindən baxılmalıdır. Qarşı öz davamlılığına xüsusi əhəmiyyət verir. Keçək mükafatın təqdimə mərasimine. Ziyanlıdan sonra bələdiyyə restoranında bütöv ilboyu sonuncu Nobel menyusunu sıfariş etmə olur. Hər nefər üçün bu yemek 130 avrova başa gəlir ki, İsvəç ölçüleri ilə bu heç də baha deyil. Texminən, beş dəfə baha qiymətə xüsusi olaraq Nobel ziyanlı təqdiməsi üçün hazırlanmış yemek dəstidə satın almaq olar. Bu dəstdə keramikanın ağılığı nəzərə alınmasa, qızıl və parlaq yaşıl rəng üstünlük təşkil edir. Metal süfrə ləvazimatı cəmi altı predmetdən ibarət olur. Bura gözəl yaşıl "gözlə" bəzədilmiş balıq üçün biçəq, həm də qızıl suyunu çəkiliş dörd bəkal da daxildir.

Nobel Komitəsi yalnız öz qərarını hazırlayıb, amma onu qəbul etmir. Nobel mükafatının verilməsi ilə bağlı qərarı Nobel Cəmiyyəti verir. Komitenin vəzifəsi yalnız oktyabrın əvvəlində olacaq iclasa qədər seçilmiş namizədlərin siyahısını təqdim etməkdir. Praktikada komitelerin təklifləri əksər hallarda mükafatın əvvəlcədən kimə veriləcəyini həll etmiş olur.

Lakin cəmiyyət bu təklifləri nəzərə almaya da bilər. Yəni nəzəri olaraq komitenin təklif etmədiyi şəxsi də seçə bilər. Məsələn, 1979-cu ildə Kral Institutunun əlli professorundan ibarət olan Nobel Cəmiyyəti biotibb üzrə fundamental tədqiqatlarla məşğul olan alimin komitə tərəfindən təklif olunmuş namizədlərini rədd etmiş, mükafatı kompüter tomoqrafiyasını keşf edən alimə vermişdi (bu, çox sonralar məlum olmuşdu).

Səsvermədən dərhal sonra qalibe və ya qaliblərə zənglər başlayır və mətbuat konfransında laureatların adları elan olunur. Alfred Nobelin qərarına görə, Nobel mükafatı ən çox üç qalib arasında bölünməlidir. Burada sülh üzrə Nobel mükafatı müstəsnalıq təşkil edir. Belə ki, bu mükafat ayrı-ayrı şəxslərə, təşkilatlara və qruplara da verilə bilər. Digər sahələr üzrə Nobel mükafatları yalnız fərdi şəxslərə verilir və seçki ərefəsində həmin insanlar sağ olmalıdır. Yalnız oktyabrda qalib gəlmələri elan olunan və dekabrda mükafatı alana qədər dünyasını dəyişən laureatlara mükafat ölümündən sonra verilir.

Son beş hadisə 1996-ci ilde baş vermişdir. İqtisadiyyat sahəsində mükafata layiq görülməsi haqqında xəbəri eşidən Vilyam Spenser Vikri ürək tutmasından

Laureatlar və dəvət olunmuş qonaqların bir qismi buraya limuzində, xeyli hissəsi isə piyada gelir. Bütün proseslər kral dəbdəbəsi ilə keçirilir.

Qadınların əlli öpür, ziyafət iştirakçıları bir-birini başəymə və təzimlə (kniksen) salamlayıb, hətta ən qatı respublikalar da qədim saray mərasimində özləri尼 çok həycənlə hiss edirlər.

Kral ailəsi Şahzadələr Qalereyasında Nobel mükafatı laureatlarını və fəxri qonaqları salamladığı zaman digər qonaqlar foyedə gözləyir və yalnız 18:30-da Mavi Salonda hazırlanmış məsələlər arxasına dəvət olunurlar (əslində, bu salon heç də mavi deyil). Axşam saat 19:00-da qranit qalereyanın sonunda - yuxanda hündür qapılardır. Ağacı salona aparan və bəzekli məhəccərlə əhatələnmiş məmər pilləkənə qədər cəmi 50 adımdır. Bayramın başlanmasına xəbər verən şeypur siqnalı eşidilir və Skandinavyada en böyük orqanlardan birinin səsi yayılır. İsveç kralı Nobel laureat olan qadının qolundan tutaraq salona daxil olur (əgər laureatlar arasında qadın olarsa). Əgər qadın laureat olmasa, onda fizika üzrə laureatla salona daxil olur. Onlar adı insanların, laureatların qohumlarının, dostlarının və gənclərin yanına enirlər. Qeyd edək ki, hər il Nobel mükafatının təqdimat mərasimində iştirak etmək üçün İsvəç universitetlərinən püşkatma ilə 250 tələbə seçilir. Onlar (bilet üçün) İsvəç kronuna hesablanmaqla 100 avro ödəyərək arkanın altında, en pis yerdə oturmaq imkanı əldə edirlər. Tələbələr elegənt kostyum və ya don geyinirlər, ciyinlərinə san-mavi (İsvəç milli rəngləri) rəngdə enli lənt atılır.

#### Qaliblər 3 dəqiqədən artıq danışa bilməz

Nobel ziyanlıının sonunda yenidən laureat saatı başlayır. Onlar növbə ilə kiçik tribunaya qalxır və təşəkkür sözləri söyləyirlər, beziləri titrəyən səslə, ek-səriyəti tevəzükarlıqla danışır. Lakin çıxış edənlərin heç biri danışmaq üçün üç dəqiqə vaxtı olduğunu unutmur. Nəhayət, ziyanlı başa çatır. Yazılmamış qanun var: salonda olanların heç biri salunu kraldan əvvəl tək edə bilməz. Odur ki, kral bunla bağlı işara verir. Təbii ki, kral da masa arxasından istədiyi vaxt qalxır, bunun üçün protokolda nəzərdə tutulmuş vaxt mövcuddur.

Həmin zamana qədər Qızıl Salonda masalar da yığışdırılır və rəqs orkestri artıq hazırlıdır. Kral ailəsi, laureatlar, professorlar, tələbələr və digər qonaqlar pilləkənlər yuxarı qalxır və müsiki başlayır: əvvəlcə Vyana valsı səslənir. Qızıl Salonda rəqsler gecə saat 1-de başa çatır. Kral ailəsi yenidən Şahzadələr Qalereyasına keçir ki, bir daha laureatlarla səhəbet etsinlər, sonra ailə qalereyanı tərk edir, qonaqlar isə qə gesinə baş vururlar. Amma bu hələ son deyil. Elə laureat yoxdur ki, Stokholm tələbə birliklərinin təşkil etdiyi coxsayılı bayramlardan birinə dəvət olunmasın. Stokholmda olduqları müddədə laureatların ixtiyarına verilən "Volvo-palmon" limuzinlərin sürücüləri yolları yaxşı taniyırlar. Bununla belə, hər laureati böyük tələbə korteji müşayiət edir.

Bu bayramlarda Nobel Komitəsinin üzvlərini də görmək olar. Onların simasında xüsusi sevinc və rahatlıq hiss olunur: bu dəfə də hər şey yaxşı keçdi. Sanki onlar hamidan çox rahatlanırlar.

□ Sevinc TELMANQIZI



# ÜSAVAT

## Son səhifə

N 206 (6820) 7 oktyabr 2017



### İlanı bişirib yedilər

İndoneziya sakini iddia edir ki, uzunluğu 7 metr olan pitonun öhdəsindən təkbaşına gəlib. Bu haqqda "Yahoo7 News" xəbər verib. 37 yaşlı Robert Nababanın dediyinə görə, palma yağı plantasiyasında gözətçi işləyir və işdən evə motosikletle gedərkən yolda iri bir pitonla qarşılaşış. Piton iki piyadanın yolunu bağlamışdı, buna görədə kişi məsələye müdaxilə edərək, kömək göstərməyi qərarlaşdırıb. "Mən onu yaxalamağa çalışdım, amma o, məni əlimdən dişlədi və biz uzun müddət mübarizə apardıq", - bunu da Nababan damışıb. O, piton öldürməyə nail olsa da, ilanın dişləməsi ucbatından ciddi zədələr alıb və xəstəxanaya düşüb. Piton onun əllerindən dişləyib.

Polisdə isə kişinin danişdiği bu hadisəyə inanmayıblar. Belə ki, R.Nababanın tez-tez piton yaxaladığı məlum olub. Bölgənin polis şefi açıqlayıb ki, bu prosesdə Nababana dostları da kömək ediblər. Çünkü o, pitonu görən kimi dostlarına zəng edib. Ele Nababana xəstəxanaya çatdırılınca da dostları pitonu bişirib yeyiblər. Bünöv pitonlar Cənubi və Cənubi-Şərqi Asiyada tez-tez görülür. Onlar dünyasının ən böyük ilanları sayılır və onların uzunluğu 7 metrə qədər çatır. Mart ayında isə xəbər yayılmıştı ki, İndoneziyanın Sulavesi adasında nəhəng bir piton yaşı bir kişini bütöv halda udub.

### Bu itlər üçün şirniyyat mağazası

İspanyanın paytaxtı Madridde it və pişiklər üçün şirniyyat malları mağazası açılıb. Miguitas adlanan mağaza bir neçə həftədir fəaliyyət göstərir. Alıcılar da burda satılan malları nəinki birbaşa, eyni zamanda saydan sıfariş vermeklə əldə edə bilər. Kompaniya it və pişiklərə biskvit, şpiton, pendirli, balqabaqlı şirniyyatlar təklif edir. Şirniyyat sexinin baş aspazi bildirik ki, heyvanlar üçün nəsə hazırlamaq elə insanlar üçün şirniyyat bişirməyə bərabərdir. Burada bugdaya, şirniyyata allergiyası olan itlər üçün xüsusi şirniyyat nəzərdə tutulub. Amma sexin aspazları bu təamları hazırlamazdan əvvəl veterinarlarla məsləhətləşirlər. Heyvanlar üçün hazırlanmış qidaları önce veterinarlar özləri dadır, daha sonra isə

piştəxtalara düzürlər. 5 peçəyən ibarət kiçik bir sobət alıcısına 3.5 avroya başa gəlir. To-

yuqlu peçeneye üçün isə 5 avro ödəmək lazımdır. Bayram piyajnası 4 avrodur.



### Peçeneye yemək üçün mağazaya basqın etdi

S evastopol şəhərində sərxoş bir kişi aləmi bir-birinə qatıb. Hansısa məclisindən qayıdan 30 yaşlı kişi birdən adıqını hiss edib və yolunun üstündəki bağlı mağazanın qapısını qıraraq içəri girdi. Gəncin üreyindən peçeneye yemək keçirmiş. Polis hadisə yerinə səhər saat 4 radələrində gəlib. Həmin vaxt peçeneye-sərxoş artıq yuxuda olub. Sadəcə yuxudan oyanan kimi susadığını hiss edib. Dərhal gözü-nün qabağındakı pive butulkalarına hücum edən gənc bu ərefədə polislərin mağazaya gəldiyini hiss edib. Sərxoş peçenyesevər hadisə yerində həbs olunub. Amma ona qarşı hansı cəza mexanizmi tətbiq olunacağı bilinmir.

### Türk əzələ ustası

### "evakuator" rolunda

B ritaniyada türk əzələ ustası Hakan Acar qonşusunun maşınınə əli ilə olduğu yerdən kənarlaşdırıb. Bu barədə lenta.ru saytı UPI-yə istinadən xəbər verib. Qonşusu öz maşının qəsdən kulturistin xalasının yaşadığı evin qabağına qoyub. Acar ehtimal edir ki, o, bunu qəsdən edib. Çünkü dərəcədə maşının park edilməsi ilə bağlı onların arasında mübahisələr olub. Son nəticədə qonşusunun maşının onun xalasının evdən maşın çıxarmasına mane olub. Kulturist əli ilə maşını götürüb və onu başqa yerə aparıb. Acar hadisə ilə bağlı çekilmiş videonu Facebookda paylaşıraq, aşağıdakılardır yazır: "Əgər siz xalanın yolunu kəsən maşını ordan götürmürsəzsə, görün Halk nə edəcək". Əzələ uстası özünü "Türk Xalqı" adlandırıb.

May ayında isə xəbər yayılmışdı ki, Mançesterdən olan 59 yaşlı bodibilder 14 ay ərzində bütün bədənini, başdan ayağa qədər tatuirovkalarla örtüb.



Təsisçi: Rauf ARIFOĞLU  
Baş redaktorun birinci müavini:  
Azər AYXAN

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib,  
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmış.  
Müəlliflərə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

e-mail adres: [yenimusavat@mail.ru](mailto:yenimusavat@mail.ru)

Ünvan: Bakı Şəhəri,  
R.Rüstəmov küçəsi  
2528-cı mahallə ev 44/d  
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Redaktor:  
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisenziya N: B 114  
SAYI: 5.100



QOÇ - Sağlamlıqla bağlı müəyyən problemleriniz baş qaldırıldığından özünüüz qoruyun. Orqanızınızı gümrəhlaşdırmaq üçün mümkün tədbirləri həyata keçirin. Saat 14-dən sonra uzaq yola çıxməq olar.



BUĞA - Sağlamlığınızla bağlı çətinliyinizi dəf edə bilsəniz, qarşıya qoymuşunuz planları reallaşdırıb bileceksiniz. Hətta nahardan sonra varlanma ehtimalınız da var. Uzaq yola çıxmayıñ.



ƏKİZLƏR - Vaxtınızın əsas hissəsini sevgi amilinə həsr edin. İkili görüşlər, əyləncəli gezintilər sizə fərəh getirəcək. Saat 15-18 arası maliyyə problemlərinizin həlli üçün uğurlu vaxtdır.



XƏRÇƏNG - Ümumi vəziyyətiniz gərgin olduğundan bütün vacib işləri təxire salın. Yaxşı olar ki, uzunmüddətli planlarınızı bir daha konkretləşdirəsiniz. Təzə xəbərlər də mümkündür.



ŞİR - Saat 16-ya qədər ümumi ovqatınızda gərginlik müşahidə olunduğundan əsas gücünüzü istirahətə yönəltməlisiniz. Bu gün sizə soyuq və duzlu qidalar qəbul etmək məsləhət deyil.



QIZ - Yeni görüş və danışqlar üçün uğurlu təqvimdir. Özünüzü təmkinli və dözdülü aparın ki, sövdəleşmələrin nəticəsi xeyrinizə olsun. Özünüzü yerli-yersiz tərifləməkdənəsusun.



TƏRƏZİ - Bu gözəl təqvim uğurlu keçirəcəksiniz. Səhər saat 11-dən etibarən bir neçə sevindirici prosesin iştirakçısına çevriləcəksiniz. Yeni işgüzar təkliflər alsanız, imtina etməyin.



ƏQRƏB - Maliyyə problemlərinə görə özünüzü üzməyin. Çünkü ulduzların düzümü bu gün deyilən istiqamətdə sevinəcəyinizi bildirir. Həmkarlarınızla münasibətləri mümkün qədər qaydasına salın.



OXATAN - Bürclərin əksəriyyətində olduğu kimi bu gün sizin də səhhətinizdə narahatlıq gözlenilir. Qan təzyiqi ilə bağlı problemləriniz mümkündür. Çalışın ki, pəhriz saxlaysınız.



ÖĞLAQ - Səhhətinizdə bağlı bəzi xoşagelməzləkləri nəzəre almasaq, günün əsas hissəsini rahat şəraitdə başa vuracaqsınız. Axşama yaxınsa gələcəyiniz üçün önemli olan xəbər eşidəcəksiniz.



SUTÖKƏN - İşgüzar sövdəleşmələrdə iştirak etmək üçün olduqca səmərəli gündür. Müzikələr apardığınız həmsöhbətləriniz sizə xeyrli olan fikirlər söyleyəcək. Qərarlarınızda qətiyyətli olun.



BALIQLAR - Aila üzvlərinizlə mübahisələriniz gözlenilir. Belə neqativ hallardan yayınmaq üçün davranışlarınızda nəzakəti olun. Nahardan sonra şəxsi büdcənizdə irəliləyişlər mümkündür.



Unutmayın, Tanrı uledzlərdən daha yüksəkdə durur!

### Burada marmelad və atı qadağan etdilər

**I**sveç kralı XVI Qustav əhaliyə et və marmelad məhsullarından daha az istifadə etməyi məsləhət görüb. O, bildirib ki, bu, sağlamlıq və ekologiya baxımından olduqca vacib addımdır: "Mən et istehsalı ilə məşğulam, amma özüm qırmızı et yemirəm. Bu da tibbi və ekoloji səbəblərə görə belədir. Et yeyilməsi təbii ki, faydalıdır, amma hər gün qanlı bifşetki mədəyə öttürmənin heç bir faydası yoxdur. 69 yaşlı monarxın dediyinə görə, ölü 1970-ci illərdən bəri kənd təsərrüfatı ilə məşğuldur, eyni zamanda insan orqanizmi ilə bağlı bütün biliklərə malikdir: "Ona görə də bir daha deyirəm ki, "hər şeydən az-az yemək" prinsipini unutməq olmaz".

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Oroskop



Səbuhi Rəhimli